

SNEG ŠE VEDNO NADLOGA

— Sneg se je skoraj povsod spremenil v dež, pa vseeno še vedno povzroča težave. V višjih predelih še vedno sneži, zato je otezen promet na mejnih prehodih, čeprav so vozne razmere že boljše. Zaradi snega je na primer zaprta cesta proti Vršiču, sneg in moč pa sta sprožila tudi nekatere zemeljske plazove. Nepričakovano obilno sneženje nas je presenetilo. Bele odeje tako kmalu nismo pričakovali. Veliko prej kot pretekla leta so morala v akcijo tudi vozila cestne službe. (jk) — Foto: F. Perdan

Leto XXXIII. Številka 86

GLAS

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Enaki načrti delavca in krajana

Ceprav naj bi na oktobrskih sejah občinskih skupščin sprejemali rezlove o temeljih družbenega plana občin za naslednje srednjoročno obdobje, so skoraj povsod postopek usklajevanja podaljšali, kajti načrte in planirane potrebe združenega dela in krajevnih skupnosti so še vedno veliko večje od možnosti, ki jih nudi sedanja stopnja gospodarske razvitosti.

Gospodarstvo ima zlasti prevelike oči pri predvidenih naložbah, krajne skupnosti pa vsaka zase zahtevajo uresničevanje tistih programov, ki so si jih zapisali v smernicah. Nič ne pomaga dokazovanje, da so se pogoji pridobivanja in s tem porabe dohodka zelo spremenili, da lahko pričakujemo skoraj za polovico nižjo rast družbenega proizvoda kot v sedanjem srednjoročnem obdobju in, da se bodo stabilizacijski ukrepi in varčnost na vseh področjih podaljšali tudi v prihodnje srednjoročno obdobje.

Največ neuskajenosti je pri programiranju razvoja komunale, izobraževanja, otroškega varstva, kulture in telesne kulture v krajevnih skupnostih. Pri tem se je spet pokazalo, da se občani kot delavci načrtovali povsem drugače kot tedaj, ko delajo v krajevni skupnosti. Nekaj, ko so v delovnih organizacijah odločno za to, da se obremeni, da ne smejo večati, večina krajevnih skupnosti vztraja, da se njihove prioritete uvrstijo tudi med občinske prioritete in se zanje predvidijo potrebna sredstva. Hkrati pa načrti niso usklajeni niti z možnostmi delovnih organizacij v krajevni skupnosti.

Kaj vse se da načrtni, kako je obsežne načrte moč tudi uspešno izvajevati, so lep primer Žiri oziroma žirovska krajevna skupnost. V srednjoročnem programu, ki se izteka, so planirali za 60 milijonov dolarjev naložb in program tudi uresničili. Seveda ne tako, da bi čakali na vstopnice, temveč sta plan sestavila skupaj krajevna skupnost in vse delovne organizacije. Dogovorili so se za program in tudi za ustrezno zbiranje denarja, oziroma o prispevku združenega dela k uresničevanju programa. Zadevo so uredili s posebnim samoupravnim sporazumom in sicer je združeno delo združevalo po 4,25 odstotku od višine bruto osebnih dohodkov za razvoj komunale, kulture in športne dejavnosti in šolskega.

Znako ravnačo sedaj. Segajo tako daleč kot to zmorejo delovne organizacije. Zaradi težjih pogojev gospodarjenja so se dogovorili za nekoliko manj obsežen program, ki naj bi veljal okoli 50 milijonov dolarjev in žirovsko združeno delo bo za njegovo uresničevanje prispevalo po 4 odstotke od višine bruto osebnih dohodkov.

Podobnih primerov je najbrž še nekaj in ne bi bilo napak, če bi se tam, kjer glasno zahtevajo »obljubljeno«, vsecli skupaj z delavci in ne dogovorili kako in kdaj zbrati potreben denar. L. Bogataj

Kranj, petek, 7. 11. 1980

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

Priznanja samoupravljavcem

S slavnostno sejo občinskega sveta Zveze sindikatov na Jesenicah so proslavili 30. obletnico samoupravljanja — Ob jubileju so zaslужnim članom kluba samoupravljavcev izročili priznanja — Izvolitev novega sekretarja občinskega sveta

Jesenice — Razširjeno sejo občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije na Jesenicah v pondeljek, 3. novembra, so posvetili 30. obletnici samoupravljanja. V svojem načrtu je predsednik občinskega sveta Branko Iskra opisal tri desetletja jugoslovenskega socialističnega samoupravljanja, označil nekatere probleme na tem področju in navedel najpomembnejše bodoče naloge samoupravljalcev.

»Tri desetletja izkušenj nam daje osnovno za prepricjanje, da je samoupravljanje naredilo izpit in se vključilo v našo zgodovino. Trdim lahko, da je delovni človek, ki upravlja in odloča, postal ustvarjalec te zgodovine, ni pa bil objekt usode.

Od šeststo tisoč zaposlenih v prvih povoju letih se je število delavcev do danes povečalo na 5,7 milijona. Celotno prebivalstvo ima zdravstveno oskrbo, poprečna življenjska doba se je povečala za 12 do 14 let, zgradili smo 2,8 milijona novih stanovanj in asfaltirali 40 tisoč kilometrov cest, je med drugim povedal govornik o pridobitvah samoupravnega delovanja v naši družbi.

Ko je Branko Iskra govoril o nekaterih problemih in slabostih na področju samoupravljanja, ki jih največkrat povzroča nepopolno razumevanje in uresničevanje začrtan-

ne politike, je poudaril potrebo po uresničevanju vsega, kar pojmemojemo kot nadaljevanje Titove misli. V sedanosti, je naglasil, je prav gotovo najpomembnejša naloga zagotavljanje gospodarske stabilnosti. Za dosego tega cilja bo treba še veliko storiti tudi v jesenški občini. Samoupravljalci si bodo morali v bodoče prav tako prizadevati, da bi z boljšim delom, doslednejšim razreševanjem odnosov v združenem delu, realno oceno položaja in osvečenjem slike hermeča člena družbenopolitične skupnosti dosegli razvoj samoupravljanja brez zastojev.

Po krajšem kulturnem sporedu, ki so ga pripravili učenci osnovne šole

Tone Čufar z Jesenic, je predsednik Iskra ob jubileju samoupravljanja podelil plaketo Josip Broz-Tito Jesenškemu klubu samoupravljalcev in sedmim posameznikom, ki aktivno delujejo v njegovih organih. Med nagrajenimi so podpredsednik izvršnega odbora kluba Berti Brun, tajnik kluba Viktor Brun, predsednik skupščine kluba Rok Globočnik, predsednik izvršnega odbora kluba Aleksander Kavčič in vodje delovnih skupin pri klubu Albin Kobentar, Jože Resman in France Taler.

Razširjeno sejo občinskega sveta Zveze sindikatov so sklenili z zahvalo za dolgoletno uspešno delo dosedanjemu sekretarju sveta Aleksandru Kotniku, ki so ga razrešili te dolnosti. Za novega sekretarja so imenovali Teodora Okrožnika, dosedanjega načelnika oddelka za splošne zadeve pri jesenški občinski skupščini. Sekretar Okrožnik se je rodil 1932. leta, po poklicu je inženir organizacije dela, član zveze komunistov je od 1959. leta, opravlja več družbenopolitičnih dolnosti, med drugim je tudi član občinske konference Zveze komunistov Slovenije na Jesenicah.

Priznanje za uspešno dejavnost jesenškega kluba samoupravljavcev je prejel predsednik skupščine kluba Rok Globočnik — Foto: F. Perdan

Manj investicij, več kvalitete

Predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Vinko Hafner na obisku v radovljški občini — Spretni rekonstrukciji tovarne čokolade v Lescah — Tehtno o usmerjenem izobraževanju

Hafner v Radovljici — Minulo sredo se je mudil v radovljški občini predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner, ki se je predstavil v tovarni čokolade v Lescah pogovarjal o problematiki proizvodnje in rekonstrukcije stare tovarne. — Foto: F. Perdan

DOGOVORIMO SE

SEJA SKUPŠČINE OBČINE TRŽIČ

V pondeljek, 10. novembra, se bodo sestali delegati družbenopolitičnega zbora, v sredo, 12. novembra, pa tudi delegati zbora zdržanega dela in zborja krajevnih skupnosti skupščine občine Tržič. Najzanimanjija bo vsekakor razprava o utemeljenoosti razpisa referendumu za četrto občinski samoprispevek, ki naj bi ga namenili za naložbe v krajevnih skupnostih in s tem približali pogoje življenja v manj razvitenh krajih mestnim oziroma pri-mestnim območjem. Med pomembnejšimi točkami dnevnega reda velja omeniti še osnutek dopolnil republiške ustawe, ki pomeni uresničevanje Titove potrebe o kolektivnem delu, odločjanju in odgovornosti v organih načela političnega sistema, ter predlog dogovora o ustanovitvi treh družbenih svetov v tržički občini. Povzetke gradiva za deležne objavljamo na 5. strani. (H. J.)

Nadaljevanje na 3. str.

PO JUGOSLAVIJI

Kraigher
v Kolumbiji

Podpredsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher je odpoval na uradni in prijateljski obisk v Kolumbijo, Ekvador, Peru in Nikaragvo. Sedaj je na obisku v Kolumbiji. S to prijateljsko državo, opazovalko v gibanju neuvrščenih Jugoslavija vedno tesneje sodeluje. Sodelovanje je še okrepil lanski obisk predsednika Ajala v naši državi in njegovi pogovori s predsednikom Titom. Obisk Sergeja Kraighera v Kolumbiji je nadaljevanje tega dialoga, kar bo vsekakor prispevalo k nadaljnemu, še bolj vsestranskemu razvoju prijateljskih odnosov in sodelovanja v smeri, ki sta jo začrtala Tito in Ajala.

65.000 stanovanj

Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije načrtuje, da bomo v naslednjem srednje-ročnem obdobju zgradili 65.000 stanovanj, 20.000 naj bi jih prenovili, v novih dajaških in študentskih domovih pa naj bi pridobili 7050 ležišč. Za izgradnjo toliko stanovanj bo potreben zbrati 68,4 milijarde dinarjev. V ta namen naj bi se iz čistega dohodka in dohodka združenega dela zbralo 27 milijard dinarjev, občani naj bi prispevali 11,4 milijarde, banke pa naj bi posodile okoli 8 milijard dinarjev. Ne-kaj manj kot milijardo se bo zbralo z amortizacijo stanovanj in iz obveznih prispevkov zasebnikov. Skupaj zbranega denarja bo torej 47,6 milijarde dinarjev. Tolični denarji naj bi zbrali po predvidevanjih združenega dela, medtem ko zveza stanovanjskih skupnosti računa na 73 milijard dinarjev.

Še 14 manj razvitih občin

Med nerazvite občine bodo v Makedoniji v prihodnjem pristevali istih 14 občin kot do sedaj. Obsegajo 37 odstotkov vsega ozemlja in v njih živi tretjina makedonskega prebivalstva. Srednje-ročni načrt predvideva, da bi predvsem z novimi vlaganjami v gradnjo in obnovitvijo gospodarskih objektov v teh občinah dosegli v družbenem sektorju za približno petino naglejšo rast družbenega proizvoda, kot bo naraščal po vsej republike. Poprečna rast družbenega proizvoda naj bi v tej republike znašala 6,5 odstotka.

Nove cene avtomobilov

Cepav so pred sprostitivijo cen pri Crveni zastavi zahtevali najmanj 30-odstotno podražitev avtomobilov, so sedaj automobile podražili v povprečju za 20,5 odstotka. Tako je maloprodajna cena »zastave-comfort« 150.670 dinarjev, »zastave mediterane« 144.628 dinarjev, vozilo »126« po bodo prodajali po 81.999 din., »125« po 134.948 dinarjev, »zastave 128 CL« 183.348 dinarjev, »zastava – polonez« bo veljal 195.448 dinarjev, »lada« 166.348 din., »lada 1600« 183.348 din., »fiat 132« bo sedaj veljal 363.794 din., »fiat 113 C«, bo veljal 217.228 din. in »fiat 850« 97.298 din. Vse cene veljavajo za prodajna mesta v Kragujevcu. Žato je treba pristeti zraven prevozne stroške, nekoliko drugačne pa bodo tudi zaradi republiškega prometnega davka.

JESENICE

V ponedeljek, 10. novembra, ob 16. uri se bo sestalo predsedstvo občinske konference Socialistične zveze na Jesenicah. Udeleženci se bodo osrednjo pozornost posvetili oceni uresničevanja družbenega načrta razvoja jeseniške občine v obdobju 1976–1980. Med drugim bodo razpravljali tudi o osnutku smernic in nalog za uresničevanje družbenega načrta razvoja občine v prihodnjem letu. (S)

KRANJ

Na torkovi seji komiteja občinske konference ZKS Kranj so med drugim obravnavali problematiko kranjskega občinskega štaba teritorialne obrambe, sprejeli poročilo o obisku delegacije občinske konference ZKS Kranj pri komunistih v pobratenem Rivoliu in zapadni coni Torina in obravnavali kadrovske in vsebinske priprave na programskokobilno konferenco občinske konference Zveze socialistične mladine Slovenije občine Kranj.

-jk

Sodobne protiletalske obrambe ni moč zagotoviti brez raketenih sistemov

Pred dnevom topniško raketenih enot protiletalske obrambe

Varen zračni prostor

Letos proslavljajo topniško raketenih enot protiletalske obrambe v naših oboroženih silah že 36. leto svojega delovanja. Prvi protiletalski polk vrhovnega štaba, namenjen za obrambo Beograda, so namreč ustanovili 10. novembra 1944. leta. Zato so topničarji protiletalske obrambe ta dan izbrali za svoj praznik. Skupaj z njimi se spominjamo pomembnih dogodkov v razvoju njihovih enot.

Vse od začetka narodnoosvobodilne vojne so se partizani branili proti sovražnim letalom z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Protiletalska orožja, ki so jih zaplenili sovražniku ali dobili od zavezников, so omogočila oblikovanje prvih enot za proti-

letalsko obrambo. Takrat zadnja odkritja tehnike – s helijem polnjeni baloni, reflektorji, prisluskovalne in druge naprave – so bila v ponos tudi največjih armadam. Danes se teh, skoraj že pozabljenih sredstev protiletalske obrambe spominjajo le še starejši pripadniki tega rodu oboroženih sil.

Današnje topniško raketenih enot protiletalske obrambe so oborožene z naj sodobnejšimi orožji in napravami. Medjne sodijo razen povečini doma izdelanih topniških orožij tudi naj sodobnejši raketi sistemi, ki so znani po veliki natančnosti in ognejni moči.

Za povečevanje borbenih možnosti topniških raketenih enot protiletalske obrambe in naših oboroženih sil v celoti je veliko prispevala domača industrija. Ob uporabi naj sodobnejše tehnologije že danes proizvaja množična in zelo učinkovita sredstva za borbo proti ciljem v zračnem prostoru. Vendar imajo razvojne in industrijske organizacije tudi za bodoče velike možnosti za tovrstno dejavnost in opremljanje enot z naj sodobnejšimi cevnimi in raketenimi napravami.

Vsestranska uporabnost tehnike zahteva veliko strokovnega znanja. Uspešno rokovanje z njo omogočajo le nenehna prizadevanja pripadnikov enot v urjenju na protiletalsko obrambo. V zahtevnem izpoljevanju nalog – od zračnega opazovanja in identifikacije letal do izdajanja ustreznih povelj – morajo spoznavati in izkoristiti možnosti sodobnih elektronskih naprav, da bi dosegli skupni cilj, zanesljivo obrambo zračnega prostora.

S. Saje

Praznik vojaške šole

LJUBLJANA – Gojenci in predavatelji srednje splošne vojaške šole Franc Rozman-Stane v Ljubljani so si za svoj praznik izbrali 7. november. Ob dnevu šole se namreč vsako leto spominjajo slavnega partizanskega komandanta Staneta, ki je na ta dan 1944. leta v tragični nesreči izgubil življenje.

Letošnji praznik srednje splošne vojaške šole, ki ga bodo proslavili danes, 7. novembra, bo še posebno svečan, saj v šoli praznujejo tudi peto obletnico delovanja. V njej so se od septembra 1975. leta dosegli vrsto uspehov. Najpomembnejši je prav gotovo prehod na usmerjeno izobraževanje, za katerega so se odločili lani kot prva srednja šola v naši republiki. Prednost usmerjenega izobraževanja na šoli je predvsem v tem, ker imajo učenci več vojaških predmetov in jih po končanem štiriletnem šolanju v Ljubljani tako čakajo le še tri leta študija na eni od akademij. Razen tega, da učenci pridejo prej do poklica, jih tudi več nadaljuje študij na vojaških akademijah in potem opravijo delo v armadi.

Uspešno delo v šoli učencem prav tako omogoča bivanje v internatu. Tod jim je v prostem času na voljo kar 24 različnih izvenšolskih dejavnosti, ki jih vodijo mentorji.

Današnje svečanosti v srednji splošni vojaški šoli Franc Rozman-Stane se bodo začele ob 8. uri s komemorativno sejo. Ob 9. uri bodo pripravili proslavo s kulturnim sporedom. V njem bodo nastopili baletna skupina za glasbeno izobraževanje iz Ljubljane, folklorna sekcija doma armade iz Ljubljane z učenci šole, recitatorji, pevski zbor in zabavni orkester šole.

S. Saje

Svet v tem tednu

Zmaga manj znanega

Na torkovih predsedniških volitvah v Združenih državah Amerike je 69-letni kandidat republikanske stranke Ronald Reagan presestljivo prepričljivo porazil sedanega ameriškega predsednika in kandidata demokratske stranke Jimmyja Carterja – Odločanje za manj znanega kandidata, sicer pa uspešnega guvernerja države Kalifornije

WASHINGTON – Amerika vsaka štiri leta prvi torek novembra voli svojega predsednika. Ta torek so izvolili 40. predsednika v zgodovini Združenih držav Amerike. Torkove volitve zanesljivo ne bodo tak hitro pozabljene, saj so bile presenetljive. Čeprav je bilo pričakovano izenačen boj dveh kandidatov, republikanca Ronald Reagena in demokrata ter sedanega predsednika Jimmyja Carterja, pa prepričljivo zmage enega ali drugega ničke ni pričakovalo. Prav to pa se je zgodilo v prid manj znanega, vsaj v mednarodni politiki, republikanca Ronald Reagana, 69 let starega nekdanjega filmskega igralca. Sredine včerina Združenih držav Amerike govorijo, da je Reagan zmagal v 44 zveznih državah, Carter pa le v šestih. Republikanec je triumfiral celo državah, ki veljajo za izrazite trdnjave demokratov, dobitnik glasovice črncev, žensk in članov sindikatov. V takšnih razmerah je Carterjev poraz neizbežen. Sedanji ameriški predsednik ga je priznal pred zaključkom volitev, čestital svojemu tekmeču in izjavil, da mu je pripravljen pomagati na novi dolžnosti prvega moža Združenih držav Amerike. Carter bo januarja prihodnje leto zapustil Belo hišo, 20. januarja bo po ameriških običajih pred kongresom prisegel novi prednik, izvoljen v torek.

Ob naštevanju podatkov in drugih dejstev ob zdajnjih ameriških volitvah je treba še povedati, da je bila udeležba na volitvah med naj slabšimi v zgodovini Združenih držav Amerike sploh. Le 52 odstotek volilcev se je udeležilo glasovanja. Najvišja volilna udeležba v Združenih državah Amerike je bila dosežena leta 1960, ko so Američani izbrali med pokojnim Kennedyjem in republikancem Nixonom. Odstotek ameriških volilcev se je takrat udeležilo glasovanja. Ena zanimivosti torkovih volitev je tudi, da so se Američani odločili za manj znanega kandidata. To Reagan v primerjavi s Carterjem je, kar se mednarodne politike tiče. V domovini pa Reagan ni neznani. Osem let je že guverner zvezne države Kalifornije, ki je pod Reaganom doživel izjemno razcvet. Utemeljeno je razmišljajanje, da takšnega razcveta ne želijo le Kaliforniji, ampak Združenim državam Amerike nasproti. Zanimivo je prav tako tudi to, da je bil tudi Carter leta 1976, ko je bil izvoljen, prav tako malo znan politik iz Tekساسa. Američani so se torej v primeru Carterja in sedanjega Reagana že odločili za manj znanega kandidata. Je pa Carter po sedanjem porazu prav tako eden redkih ameriških predsednikov, ki na volitvah niso izvoljeni tudi drugič.

Na torkovih volitvah je glavni poraženec Carter, slavo zmagovalca pa uživa Reagan. Pa ne gre samo za te dve osrednji osebnosti sedanjega političnega trenutka v Združenih državah Amerike. Gre tudi za poročila demokratske stranke kot celote, saj se je zamajala demokratska večina v senatu in kongresu, republikanci pa so na teh volitvah dobili precej več guvernerjev posameznih zveznih držav. Gre torej za spremembo v odnosu političnih sil.

Trežko je dan ali dva po volitvah analizirati vzroke Carterjeve poraze in Reagane zmage. Brez dvoma drži, da je bila predvsem strategija republikancev popolnejša, da se je nad Združenimi državami v času Carterjevega predsedničevanja nabralo kup težav in da so zatem tere med njimi ostale nerazrešene. Po sodbi Američanov je zmanjšalo ugled njihove države, zato so se odločili za Reagana. E obljubljal, da bo zahodni velesili vrnil vse, kar je v zadnjih štirih letih izgubila. Zato tudi odločitev za ostrega, brezkompromisnega, pustljivega in odločnega človeka.

Svet se sedaj še izogiba konkretnejših komentarjev. V Moskvi se sredo objavili le volilne izide, zahodnoevropske države pa za vse užibajo, kakšen bo odnos novega predsednika do popuščanja napetosti, krepitve zahodnoevropske vojaške zveze in do sporazumevanja najetsko zvez. Kitajci v prvih vresteh želijo, da bi tudi nova ameriška administracija spoštovala dogovore, sicer pa drugih značilnih komentarjev ni bilo zaslediti.

J. Kozina

Tito – partija – revolucija

Drevi ob 18. uri bo v tržiškem Cankarjevem davalnici finalni del gorenjskega tekmovanja mladih vojakov Mladost v pesmi, besedi in spretnosti

V počastitev 35. obletnice osvoboditve sta poveljstvo Ljubljanskega armadnega območja in republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije spomladan razpisala skupno tekmovanje vojakov in mladine pod gesлом Tito-partija-revolucija.

Cilj tekmovanja je, da pri vojakih in mladini razširi znanja o vlogi Zveze komunistov Jugoslavije in tovariša Tita v pripravah narodov in narodnosti Jugoslavije za dyig in razvoj vstaje za narodno in socialno osvoboditev, o junashtvu narodov, posebno mladine, pri vodenju oboroženega boja in drugih oblik odpora proti fašizmu in domaćim izdajalcima, o graditvi oblasti delavskega razreda med narodnoosvobodilnim bojem in u povojni izgradnji, o prispevku mladih pri graditvi domovine in vlogi pri uresničevanju organizacijskih načel splošnega ljudskega odporja.

Te kmovanje, ki nosi širši naslov Mladost v pesmi, besedi in spretnosti, je letos zajelo veliko mladih v finalnem delu kviza, ki bo 18. uru v dvorani Cankarjevega davalnika.

Na prireditvi bodo sodelovali kulturne skupine. Iz Kranja je zasedel pevski oktet, iz Škofje Loka klaviristi, iz Radovljice harmonikarji, iz Jesenice recitatorji, Tržičan bodo predstavili z baletno skupino Mladinskega gledališča. Svet bo dodali še vojaki iz Kranja, Škofje Loke, kot gostja pa bo domača pevka Romana

Borci se pripravljajo na akcijo NNNP

Radovljica – 17. oktobra je bila v Radovljici sezja vseh predsednikov in tajnikov krajevnih organizacij ZZB NOV v občini Radovljica. Na seji so se seznanili z izhodišči za akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« v letu 1980, v katero se morajo aktivno vključiti tudi člani ZZB NOV. Dogovorili so se, da bodo do 15. septembra letos pooblaščeni poslovni obiskali vse člane ZZB NOV v radovljški občini in izpolnili nove evidentne kartoteka tako, da bo na občinskem odboru kartoteka z vsemi potrebnimi podatki članov.

Ob tem popisu bodo krajevne organizacije ugotovile najbolj aktivne člane ZZB NOV in jih predlagale za pohvale, knjižne nagrade in odlikovanja. Nadalje so se dogovorili, da bodo vse krajevne organizacije ZZB NOV izdelale spiske žep nepokretnih članov ter poslate spiske dispanzerju za borce NOV, da jih bo zdravnik obiskoval na domu.

Rozman Ciril

Ogled Titovega mostu

Društvo upokojencev Gorice zadnjo septembarsko soboto nedeljo organiziralo izlet upokojencev v Crikvenico, kjer so si ogledali nov most, ki povezuje kopno z koprom Krk. Na poti so si ogledali nekatere druge pomembne turistične znamenitosti.

Z velikim zanimanjem so se dali muzej v Bistri ter kobari Lipici, še posebno dobro pa so cutili v domu v Crikvenici.

Manj investicij, več kvalitete

daljevanje s 1. str.
s turističnimi in gostinskim organizacijami na Bledu, ki so na dejavnosti. Se vedno pa ostaja problem dotrajanosti proizvodja uprav, saj so delovni pogoji razen tega pa ne morejo izboljšati in kvalitetno izboljšati predvsem v okviru Živilsko-kombinata Žito, kamor sodi organizacija. Proizvodnja je potrebna, tradicijo je v treba ohraniti tudi zato, ker izdevevanje narašča in bo v naslednjih letih še naraščalo.

Gorenjski, kjer so v sredo izvedli referendum za združitev s temeljnih organizacijah je v Gorenjski je za združitev izvolil 70 odstotkov delavcev, v slovu pa 60 odstotkov – je za 80 delavcev, ki pa izpolnjujejo program in ustvarjajo precej dohodek na delavca kot je povprečje. Njihovi napori so očitni, kljub temu, da bi le težko našli delovno organizacijo, kjer še vedno delajo ob 40 let starih strojih, za katere ni zadomestnih delov. Njihovi pospehi pa kažejo tudi na to,

da je za njihove izdelke veliko povpraševanje, ki bo po analizi tržiča še večje.

RAZVOJ GOSTINSTVA IN TURIZMA

Na Bledu so pogovarjali s predsedniki osnovnih organizacij sindikata in direktorji blejskih turističnih in gostinskih organizacij o planiranju in nadaljnji usmeritvi gostinstva. Seznanili so ga s številnimi problemi in težavami, predvsem pa se pogovarjali o enotni turistični ponudbi Bleda.

Vinko Hafner je ocenil, da se morajo osnovne organizacije sindikata in občinski sindikalni svet bolj vključevati v krepitev družbenopolitičnega položaja delavca in si prizadevati za nadaljnji razvoj. Blejci se ne smejo zapirati v svoje meje, temveč povezovati z gostinskih in turističnih organizacijami izven blejskega območja. V naslednjih letih naj bi manj investirali v hotelske zmogljivosti, poskrbeli naj bi za večjo kvaliteto. Turizem je za radovljiško občino precejšnjega pomena, zato naj bi se prav sindikat odločno zavzemal za ugodnejši položaj delavcev, ki so zaposleni v gostinstvu in turizmu.

KAJ JE LOKALIZEM?

Na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta so najprej spre-

govorili o usmerjenem izobraževanju v občini. Menili so, da predlog mreže šol še vedno ne upošteva dovolj kadrovskih potreb združenega dela. Ugotovili so neskladje med potrebami posameznih usmeritev in predvidenimi oddelki po predlogih izobraževalne skupnosti. Jasno naj bi tudi opredelili, kaj je lokalizem: ali je to tendenca vsake občine po srednješolski ustanovi ali izrazita koncentracija srednjih šol v regionalnih centrih? Jeseniška in radovljiška občina pa sta svoje predloge že uskladili.

V radovljiških občinih so organizacije združenega dela pripravljene prevzeti v prvem šolskem letu usmerjenega izobraževanja na izvodno delo 412 učencev ali toliko, kot je generacijski priliv, vendar pa še ne poznajo programa usmerjenega izobraževanja. Tedaj se bo moralna okrepliti aktivnost osnovnih organizacij v teh delovnih organizacijah.

Na seji so spregovorili še o nagrajevanju učencev, o krepitvi kadrovskih služb ter o štipendijski politiki. Poseben problem pri usmerjenem izobraževanju pa je prav gotovo nerealno planiranje, denimo za gostinstvo, ko temeljne in delovne organizacije sploh ne načrtujejo gostinskega kadra, čeprav ga potrebujejo.

D. Sedej

Kranj – Zavod za socialno medicino in higieno Kranj in Sozd Gorenjski zdravstveni center sta pripravila tečaj za usposabljanje srednjih in višjih zdravstvenih delavcev za delo v higieno-epidemiološki službi v izrednih razmerah. Dovodenega tečaja, ki mu bodo kasneje sledili še drugi, se udeležuje 30 medicinskih sester z vse Gorenjske. Med predavatelji tečaja, ki ima prvi teoretični in drugi bolj praktični del s preverjanjem znanja, so strokovnjaki Zavoda za socialno medicino in higieno Gorenjske in dr. Opačič, šef Higienškega zavoda Vojske bolnice Ljubljana. – Foto: F. Perdan

Zasedanje kranjske konference ZKS

Če hočemo, zmoremo

Kranj – Stališča razširjene seje komiteja občinske konference ZKS Kranj, na kateri je bilo govora o družbenoekonomskih in političnih vprašanjih v kranjskih občinih, teze za razpravo, posredovane v obravnavo vsem osnovnim organizacijam Zveze komunistov v občini, in razprava na torkovi seji komiteja občinske konference ZKS Kranj, ki se je sešla včeraj (četrtek) popoldne. Ko je komite ZK Kranj na torkovi seji razpravljal o zadnjih pripravah na konferenco, je menil, da mora biti njena beseda odkrita in ustvarjalna. Problematika družbenoekonomskih odnosov je sicer zapletena in medsebojno povezana, vendar je rešljiva, če se resnično zavzamemo in na vseh ravneh po svoje prispevamo k odstranjevanju problemov. Na konferenci zato ne kaže govoriti le o težavah, katerim na ravni občine ali Gorenjske sami nismo kos, ampak o problemih, ki imajo svoje korene v občini in so zato na tej ravni tudi rešljivi, brez izgovarjanja na vzroke izven družbenopolitične skupnosti. Takšno je bilo osnovno izhodišče kranjskega zasedanja konference ZKS.

Gradivo za konferenco je bilo posredovano v obravnavo vsem osnovnim organizacijam Zveze komunistov v občini. Ko so na torkovi seji komiteja obravnavali odzivnost organizacij na poziv k obravnavi gradiva, so ugotovili, da le-ta povsod ni bila opravljena tako kot bi bilo treba in da so marsikje gradivo le površno preleteli. To je napak, če vemo, kako koristna je lahko obravnavna takšnega gradiva združena z razpravo o problemih, ki se v določeni sredini pojavljajo. Kjer so ravnali tako, so veliko lažje našli načine reševanja.

vsakodnevnih težij ali lažijih vprašanj.

Na včerajšnjem zasedanju občinske konference ZKS Kranj so se med drugim dogovorili, da morajo komunisti, kjerkoli delajo ali bivajo, prispeti, da bo delo v proizvodnji in družbenih dejavnostih potekalo normalno, kar je pogoj za zagotovitev socialne varnosti delavcev. Zaradi precejšnje odvisnosti od uvoza surovin je naloga še težja, zato so usmeritev k svojemu znanju in surovinnam, primerjajšim in prodornejšim proizvodnim programom ter domaćim delavcem ključ reševanja položaja. Da je to mogoče, potrijuteta na primer devetmeseca podatka o gibanku izvoza in uvoza v kranjski občini. Izvoz je porastel za 49 odstotkov, uvoz pa za 13,5 odstotka, kar je razveseljivo razmerje.

K bistvenim elementom sedanjega in prihodnjega družbenoekonomskoga razvoja kranjske občine je bila usmerjena razprava na včerajšnji konferenci. To so izvozno-uvozna gibanja, oblikovanje in delitev dohodka, varčevanje in racionalno trošenje časa in materiala, nagrajevanje pridnega in ustvarjalnega dela, vzpodobjanje vsestransko upravičenih in utemeljenih investicij, zagotavljanje preskrbe z osnovnim življenjskim blagom in reproduksijskim materialom, brzanje stopnje zaposlovanja in vzpodobjanje samoupravne sporazumevanja ter družbenega dogovarjanja, kakršnega smo opredelili v zakonu o zdrženem delu in drugih dokumentih. Akcija Zveze komunistov je nujna pri krepitvi delegatskega sistema, pri krepitvi naše obrambne sposobnosti in pri oblikovanju ter sprejemaju realnih in uresničljivih planov za prihodnje srednjoročno obdobje.

J. Košnjek

roizvodnja ne dohitova povpraševanja

vec Bombažne predilnice in tkalnice Tržič so delito ocenili devetmesečne rezultate gospodnja – Zaradi izpada dokupa tkanin in ter zaradi izjemne fluktuacije zaposlenih naporom letnega proizvodnega in finančnega plana verjetno ne bodo v celoti dosegli

so sklenjene. Potevale so po sindikalnih skupinah, zlasti v tkalnici in konfekciji, kjer le-te dobro delajo, sicer pa so o uspehih in težavah tričetrtletnega gospodarjenja najprej spregovorili izvršni odbori osnovnih organizacij zveze sindikatov, najbolj živahne in kvalitetne, so govorili predvsem o lastnem poslovanju in nadalnjem delu, nekoliko manj pa o gospodarjenju v celotni delovni organizaciji. Temu vprašanju so se bolj posvetili delavci v skupnih službah, čeprav njihova aktivnost pri tem, žal, ni bila posebno pohvalna.

Tržički tekstilci so s poslovanjem v devetih mesecih le delno zadovoljni. Nanj so močno vplivali nekateri zunanjji vzroki, ne samo devalvacija dinarja, ki je prinesla tudi nekaj dobrega, pač pa predvsem zaostreni gospodarski ukrepi. Med drugbenopolitične organizacije, delavski svet in nazadnje zbori delavcev.

»Osnova za razpravo je bila dobra,« je menil predsednik konference

Drago Koder

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Razprave o devetmesečem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombežnico in tkalnico Tržič,

– Raz

Hrana ni le kmetov, je naš skupen problem

V nedeljo so se zbrali kmetje iz vse škofjeloške občine in opozorili na vrsto nerešenih vprašanj v kmetijstvu — Neskladja med cenami ovirajo proizvodnjo — Nezdrave zahteve po plačevanju v devizah — Kmečki sindikat

Kmetje smo lahko ponosni na dosežke zadnjih desetih, petnajstih let. Pridobivanje hrane smo mehanizirali in nič več je ne pridevujemo le zase, temveč tudi za polne mize tistih, ki nimajo polj in hlevov. Tržna proizvodnja pa je hkrati prinesla odvisnost kmečkega dela in socialnega položaja kmetov od cen, ki se ne oblikujejo v kmetijstvu, temveč o njih odločajo drugod. Tudi na politiku razvoja kmetijstva kmetje nimajo vpliva, čeprav pridejajo v naši republike kar 80 odstotkov hrane, pa tudi zadruge in poslovne skupnosti ne, zato se porajo vedno nova neskladja, ki ogrožajo kmetijsko proizvodnjo in zavoljiv socialni položaj kmečkih ljudi.

To so poudarili kmetje, ki so se v nedeljo zbrali v žadružnem domu v Zmincu v Poljanski dolini. Sestanek je organizirala krajevna konferenca SZDL Zminec v sodelovanju s kmečko sekcijo in so se ga udeležili kmetje iz vse škofjeloške občine. Opozorili so na vrsto problemov pri proizvodnji hrane, ki zahtevajo hitro ukrepanje in širšo družbeno akcijo.

Nikakor ni res, so poudarili kmetje, da bi bili krivi za slabo preskrbo. Prek svoje zadruge so letos prodali 1600 ton goveda, vendar je MIG dala v loške mesnice le 60 odstotkov mese, drugega pa v mesnice v Ljubljani, drugod po Gorenjskem in na Primorskem. Od 6 milijonov litrov mleka, ki ga letno namolzejo in oddajo škofjeloški mlekarni, se ga le 1,5 milijona litrov porabi v domači občini. Prav tako se prek občinskih

meja proda 80 odstotkov pridelka krompirja.

Hkrati pa so opozorili, da takšen obseg proizvodnje lahko hitro postane negotov, če se ne bodo uredila neskladja med cenami krmil in repromateriala ter cenami pridelkov. Cene prihod so se povečale skoraj za polovico, cene pridelkov pa veliko manj, zato breme inflacije kmetje še veliko teže nosijo. Proizvodnja mleka že ni več rentabilna in podobno je tudi pri pitancih. Če pa ne bo letos zagotovljenih dovolj gnojil, bomo imeli prihodnjo jesen mesa preveč, ker bo zaradi pomankanja krmne potrebe sprazniti hleva, že naslednjo pomlad pa se bomo strečali z novo mesno krizo. Nikakor se ne strinjam s sklepom poslovne skupnosti za krompir, ki je zaradi dobre letine določila ceno 3,3 dinarja za kilogram krompirja, ker z njim ne pokrijejo niti proizvodnih stroškov.

Ker devize od izvoženih kmetijskih pridelkov pobira trgovina, so kmetje prisiljeni »vercati rezervne dele za stroje. Še hujši problem pa postajajo zahteve, da je treba repromaterial plačevati v devizah. Tako je škofjeloška zadruga prav te dni dobila zahtevo od Agrotehnik, da naj za 1000 ton gnojil, če jih hoče dobiti, pripravi devize. Zraven je bil priložen tudi predlog samoupravnega sporazuma o odkupu deviznih pravic v tovarni dušika Ruše. Samo za odkup pravic bi bilo treba odšteti 25 odstotkov vrednosti deviz in devize posebej plačati draže od uradnega tečaja. To bi seveda gnojila močno podražilo in znova povečalo proizvodne stroške v kmetijstvu.

S pojavom, ki se je razpasel po vsej Sloveniji, so poudarili na sestanku, se morajo spoprijeti republiški izvršni svet, gospodarska zbornica in kmetijska poslovna skupnost, sicer se lahko zgodi, da bodo kmetje lahko pridelovali hrano le za sebe, na drugih mizah pa jo bo zmanjkalo. Proizvajalci gnojil in drugega repromateriala za kmetijstvo namreč zahtevajo toliko deviz, da bi morale zadruge izvoziti polovico živine, mleka in krompirja. Kaj bi to pomenilo pri sedanji, že tako slabici oskrbi, ni treba posebej poudarjati.

Kmetija je skupaj z gozdom enotna proizvodna enota in bi zato izkušček od lesa moral biti tako velik, da bi zagotovil svoj delež k prištevku za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter za druge potrebe na kmetiji. Sedaj je plačano le delo pri spravilu lesa in še to smešno nizko. Za kubik hlodovine, posekane, obdelane in prepeljane na Trato, dobi lastnik 1.120 dinarjev. Jelovica ali dkorkoli ga razraga pa za deske najmanj petkrat toliko. Vendar smreka raste sto let, hlad pa je razčagan v nekaj minutah. Iz tega se vidi, da se dohodek namesto nazaj v kmetijstvo, preliva v industrijo. To je prav tako nesprejemljivo kot to, da mora zadruga iz združenih sredstev vsako leto prispevati za razvoj kmetijstva v manj razvitenih občinah okoli 80.000 dinarjev.

V škofjeloški občini je namreč kar dve tretjini kmetij v hribovitih predelih, ki bi jih prav lahko uvrstili v »kmetijsko manj razvita« področja. Prav zato bi morale biti tudi na tem področju naložbe v kmetijstvu nepovratne. Zakon sicer to dovoljuje, vendar mora kmet imeti v hlevu najmanj 50 glav živine in tudi drugi pogoji so takšni, da jim kmetje s svojimi dokaj majhnimi kmetijami ne morejo ugoditi.

»Da bi se razmere izboljšale, se moramo tudi sami bolje organizirati,« so poudarili kmetje. »Pred leti smo veliko pričakovali od kmečkih sekcij pri SZDL, vendar so sčasoma povsem izgubile na pomenu. Tudi zadržalna zveza in kmetijske poslovne skupnosti nimajo tiste vloge kot bi jo morale imeti, saj je njihov vpliv na oblikovanje politike razvoja kmetijstva premajhen.«

Preslabo pa so kmetje organizirani tudi v domači občini. Slabo se povezujejo kot delegati za zadržalne organe in premalo enotno nastopajo. Enako velja za delegate zebra zdrženega dela občinske skupnine, kjer bi morali enotno nastopati zlasti, ko gre za varovanje kmetijske zemlje in načrtovanje kmetijske politike.

Zato so sklenili, da bodo oživili delo kmečkih sekcij pri krajevnih konferencah SZDL. Prizadevali pa si bodo tudi za ustanovitev kmečkega sindikata v okviru Zveze sindikatov Slovenije, katerega naloga bo organizirati kmete za skupen nastop v prizadevanjih za izboljšanje ekonomskega in družbenega položaja.

L. Bogataj

NA DELOVNEM MESTU

Že deset let traja organizirano urejanje arhiva v kranjski »Savi«, pa imajo njegovi delavci še vedno polne roke dela z razvrščanjem vskovršnega zgodovinskega, finančnega, tehničnega, tehnoškega, personalnega, samoupravnega in drugačnega gradiva, pa seveda s posredovanjem le-tega množičnemu navalu predstavnikov TOZD, ki ga potrebujejo pri svojem delu. Dela brez arhiva si dandas v večjih delovnih organizacijah skorajda ne moremo predstavljati, kajti nič več ni to z golj skladišče starega papirja, ki

ga »za vsak primer« hrani, v njem pa lagodno gnezdi požrešne miši, pač pa je dokumentirano gradivo nenehno v teku, v neprestanem živem stiku z današnostjo, z ljudmi, ki ga potrebujejo pri vsakdanjem delu.

Franci Dolhar, ki dela v arhivu DO Sava že tretje leto, trenutno ureja obširen fond pod oznako »samoupravljeni organi«, sprejema in ureja ter nazadnje tehnično opremila dokumentacijo, ki je doslej ležala po omara in pisalnih mizah ter bila slej ko prej obsojena na propad. Za potrebe samoupravnih organov, za njihovo današnje delo, pa je mnogokrat potrebno pogledati, kaj je bilo nekdaj napisano, kako so se včasih reševala vprašanja, odgovor pa je težko najti v kupih brez reda nametanega papirja.

»Gradivo, ki ga moram urediti, najprej natančno pregledam. Potem ga razdelim po posameznih področjih, TOZD, po posameznih sejah, kjer so mi v veliko kronološko oporo datum. Potem pride natančnejše razgrajevanje posebej na zapisnike in posebej na različna dopolnilna in oporna gradiva. Na koncu izdelam registrator, ki je potem pod natančnim naslovom — z vsemi podatki — vstavljen v arhiv.«

Francija Dolharja je v arhiv privabilo le vabljivo enoizmenško delo, potem ko se je vpisal na večerno ekonomsko šolo, vendar pa se je skozi praks arhivskega dela začel natančnejše zanimati in spoznavati z mikavnimi stranmi tega poklica, ki ni vezano na roke,

ki pušča mnogokrat proste roke pri težnjah po samoizobraževanju, ko omogoča veliko praktičnega izpopolnjevanja... Kljub stremenu po globljem študijskem izpopolnjevanju v tej stroki pa Franci Dolhar meni, da največ izkušnjo v tem poklicu daje živilenska šola, dolgoletne izkušnje, človekovo zanimanje za urejenost arhivov drugje.

»Moje prvo delo v arhivu je bilo urejanje zgodovinskega gradiva po »strogi abecedi«, skratka enostavna urejevalna dela. Stare listine, kjer je že preperel papir velik problem, je zaradi velike raznolikosti precej zahtevno urejati. Razen tega pa nepoučeni trdijo, da je temu gradivu namenjeno le dolgotrajno ležanje v prahu po omara, da ga ne bo nikne več uporabljal. Vendar je prav zgodovinsko gradivo — Sava ima bogato, šestdesetletno zgodovino — lahko zelo zanimivo za izdelavo biltenov, gradiv ob raznih obletnicah, za študijske namene, za seminarne naloge. Skratka, skoraj vsa shranjena dokumentacija je neprestano v obtoku. Najbolj uporabljena je bržkone finančna dokumentacija, saj jo v sleherni računovodski službi potrebujejo skoraj vsak dan za kontiranje delavčevega minutlega dela, na podlagi katerega mu izplačujejo pokojnino. Arhivi torej le niso tako zapuščeni in od ljudi odtueni, kakor imajo pogosto predsodek tisti, ki se s to privlačno in zanimivo dejavnostjo ne ukvarjajo.«

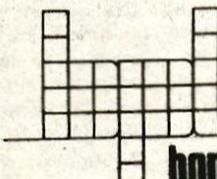
D. Žleb

Franci Dolhar, manipulant v arhivu delovne organizacije

— Foto: D. Dolenc

razglada naslednje proste naloge in opravila na podlagi 6. člena Pravilnika o delovnih razmerjih ter v skladu z 21. členom Zakona o delovnih razmerjih:

DSSS — PRODAJNI SEKTOR
VODENJE IZVOZNEGA ODDELKA

— 1 oseba za nedoločen čas

- Pogoji:
- visoka šola ekonomsko-komercialne smeri,
  - poznavanje ustrezne zakonodaje, znanje tujega jezika,
  - 2 leti delovnih izkušenj v komercialni službi ali
  - višja šola ekonomsko-komercialne smeri,
  - poznavanje ustrezne zakonodaje, znanje tujega jezika,
  - 4 leta delovnih izkušenj v komercialni službi

Pismene prijave z dokazili o izobrazbi sprejema kadrovski edelek 15 dni po objavi.

Žive zaloge mesa

O živinoreji te dni veliko govorimo. Prisilile so nas prazne mesnice, spoznanje, da jih zgolj višje cene ne bodo napolnile. Podobno kot drugod na Gorenjskem ima tudi kamniško kmetijstvo največ možnosti za razvoj živinoreje. O prizadevanjih, tudi uspehih, na tem področju smo se pogovarjali s Tonetom Pengovom, predsednikom kamniškega izvršnega sveta.

Razvoj kmetijstva kot prednostne dejavnosti v kamniški občini niste zapisali le na papir?

Pred dvema letoma smo sprejeli prostorski plan za potrebe kmetijstva, mu podredili vse ostale zahteve po urbanizaciji. Imamo precej hribovskega kmetijstva in pred leti so se ljudje iz odročnejših krajev izseljevali. Opredelili smo skladen regionalni razvoj, družbenoekonomski razvoj usmerjamo tudi v te kraje. Prve korake smo že naredili. Obnavljamo šolska poslopja v Tuhinjski dolini, saj so se otroci vozili v Kamnik. V Komendi bo vsak čas odprtta zdravstvena postaja, z novim letom tudi v Lazah za področje Tuhinjske doline. Oblikovali smo merila za razvrstitev krajevnih skupnosti po stopnji razvitosti. Hribovsko kmetijstvo rešujemo tudi s pospeševanjem kmečkega turizma in z novim letom bo nekaj kmetij

Skrb za razvoj kmetijstva smo opredelili kot naloge celotnega družbenega dela, ki za pospeševanje kmetijstva že tretje leto zdržuje sredstva s samoupravnim sporazumom. Na drugi strani pa skušamo delovne organizacije, ki so vezane na predelavo kmetijskih pridelkov povezati v reproceloto, od individualnega kmečkega proizvajalca preko kmečke kompresije do kmetijstva in drugih predelav.

Letos smo okrepili pospeševalno službo, zaposlili novega pospeševalca, ki ga plačujemo iz občinskega proračuna. Smo tik pred ustanovitvijo skupščino samoupravnega skladišča intervencije v kmetijstvu, s katerim se bomo na enem mestu dogovorili o programih pospeševanja kmetijstva. Letos smo namenili okrog milijonov dinarjev; 1,7 milijon dinarjev je s samoupravnim sporazumom zbralo zdrženo delo, ostali pa bili sredsta občinskega proračuna.

Pozornost je vzbudilo premirjanje živih zalog hrane.

Le z usmerjanjem sredstev v marmo proizvodnjo bomo dognali do ravn kmetijske proizvodnje, nameniti in regresi niso dovoljni. Kamniško kmetijstvo ima načelne pogoje za razvoj živinoreje, zato premiramamo privez. Med prvimi smo oblikovali občinske blagovne reteve, ki obsegajo tudi 60 ton meseca. Dajejo nam možnost intervenskih obveznih motnjah na trgu, istočasno pa možnost odkupa viška živine. Poleg tega smo se letos s kmetijstvom dogovorili za oblikovanje blagovne rezerve živine v živi teži. Kmetijstvo je dobilo za dodatni privez deset tisoč dinarjev nepovratnih sredstev, eno govedo. Ukrepi so kmetijstvo zavrstili, vendar nekaj dobrega dejali. Bistvo ukrepa pa ni le stalež živine. Žive zaloge meseca so strateško razporedili po krajih skupnosti, ki so tudi povedale lahko dobi premijo.

Odpira se problem neuskajenih cen mesa in mleka?

Do konca septembra je bilo kupljeno 1.843.000 litrov mleka, čimer je bil letoski plan dosezen ostotno. Lanskega smo torej že segli, letoski je za 10 odstotkov višji. Do konca septembra je kupljeno 308 ton mesa, s čim je bil plan odkupa realiziran 78 odstotno. Emoni ni uspel zagotoviti večjega odkupa, v hribovitih predelih pa je bil močno prisoten privredni sektor. Vendar ugotavljamo, posebej, kar je odraž neuskajenih cen mesa in mleka. Odpira se tudi problem pomanjkanja umetnih gnojil. Perutninariji se soočajo s pomanjkanjem krmil in eden izmed kooperantov je že odpovedal sodelovanje. Gre za vprašanje paritetov cen, sicer ukrepi v kmetijstvu ne bodo učinkoviti: za odnos sveže mleka predelava, prireja mesa — cene gnojil, krmil — končna cena.

22 TRŽIČ

22. seja DRUŽBENO-POLITIČNEGA ZBORA skupščine občine Tržič, ponedeljek, 10. novembra, ob 17. uri v mali sejni sobi skupščine občine

22. seja ZBORA ZDRAŽENEGA DELA skupščine občine Tržič, sreda, 12. novembra, ob 17. uri v veliki sejni sobi skupščine občine

22. seja ZBORA KRAJEVNIH SKUPNOSTI skupščine občine Tržič, sreda, 12. novembra, ob 17. uri v mali sejni sobi skupščine občine

Dnevni red

Po izvolitvi komisij za verifikacijo posledic delegatov in ugotovitvi skupščini bodo delegati razpravljali o spremembah z zadnjih sej ter o uresničevanju sprejetih sklepov, nato pa se bodo posvetili naslednjim točkam dnevnega reda:

- četrti krajevni samoprispevki v občini Tržič - delovno gradivo
- obravnavna besedila osnutka mandataj k ustavi SR Slovenije
- predlog družbenega dogovora o družbenih svetih v občini Tržič predlog odkola o družbenih svetih v občini Tržič
- predlog odkola o spremembah in dopolnitvah odkola o ustanovitvi Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko
- predlog sklopa 2. seje odbora predstnikov družbenega dogovora o teme uporabe in upravljanja s sredstvi solidarnosti za odpravljanje potrebnih naravnih nešreč
- volitve in imenovanja
- odgovori na delegatke vprašanja predlogi in vprašanja delegatov družbenopolitičnega zbor in zbor krajevnih skupnosti bosta razen tega obrazovali se
- osnutek družbenega dogovora o urejanju, vzdruževanju in postavljanju spomenikov, spominskih plošč in drugih obeležij obdobja socialistične revolucije, o urejanju in vzdruževanju grobišč in grobov borcev ter o poimenovanju na območju občine Tržič

Družbenopolitični zbor in zbor družbenega dela pa

- predlog odkola o ureditvi nekaterih vprašanj s področja zasebnih rokov v občini Tržič
- Komunalno podjetje Tržič - dolgoročni rok za odpravo vzrokov motenj v samoupravnih odnosih in organizaciji poslovanja

Imenovanji

Bogdana Jocifa iz Preddvora, diplomeranega inženirja gozdarstva, naj bi delegati vseh gorenjskih skupščin imenovali za vršilca dolžnosti načelnika uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko, zatem ko naj bi vršilec dolžnosti načelnika načelnika uprave postal diplomerani politolog Ivo Šmit iz Škofje Loke. Predlog je predstavil predsedstvo skupščine gorenjskih občin, podpirata pa je koordinacijski odbor za koordinacijo vprašanja pri medobčinskem svetu SZDL za Gorenjsko in komisija za volitve in imenovanja skupščine občine Tržič.

Osnutki objekt, grajen s sredstvi tretjega samoprispevka delovnih ljudi in nekaterih organizacij, je dom upokojencev v Bistrici, v katerem je našlo varstvo že prek šestdeset starejših tržiških občanov. Četrti samoprispevki, če ga bodo delegati podprtli, bi bil namenjen gradnji komunalnih objektov v krajevnih skupnostih.

Hitrejši razvoj krajev

Delegati skupščinskih zborov bodo spregovorili o umestnosti razpisa referendumu za četrti občinski samoprispevki, ki naj bi bil namenjen izgradnji komunalnih objektov v krajevnih skupnostih

V dvanajstih letih so delovni ljudje tržiške občine s samoprispevkami pomagali rešiti nekatera najbolj pereča vprašanja otroškega varstva, osnovnega šolstva in skrbi za ostarele ter posigli tudi na druga področja, ki jih sicer ne bi mogli tako hitro in učinkovito urediti.

V programu tretjega samoprispevka, ki naj bi se istekel konec prihodnjega leta, je bila izgradnja doma upokojencev, dveletne srednje šole, večnamenske športne dvorane, nekaterih komunalnih objektov v krajevnih skupnostih ter obnova nekdajne Bradičeve šole in poletnega kopališča. Denar za uresničitev zahtevnega programa so razen delovnih ljudi zbirale na osnovi posebnega dogovora še temeljne organizacije družbenega dela ter nekateres interesne skupnosti.

Tako naj bi vsako leto zbrali predvidoma nekaj več kot 95 milijonov dinarjev (v valorizirani vrednosti), zaradi neizpolnjevanja obveznosti družbenega dela pa je vsota vsake leto manjša kar za 12 milijonov dinarjev.

Skočovita rast gradbenih cen, od 1975. leta so poskušile kar za 230 odstotkov, in nekoliko pre-optimistično zastavljeni program gradnje objektov sta pri-

dala še svoje. Športne dvorane v obdobju tretjega samoprispevka ne bo mogoče zgraditi. Denarja, stala bi približno 35 milijonov dinarjev, nih. Zaradi drugega razpoložitve mreže šol srednjega usmerjenega izobraževanja pa je iz programa izpadla dveletna srednja šola. To pa pomeni, da bo za dobrih 12 milijonov dinarjev, kolikor naj bi šola stala, potrebno prej skleniti zbiranje tretjega samoprispevka, torej konec maja in ne konec decembra 1981. leta.

Stanje, kakršno je, je dobra osnova za oceno rezultatov sedanjega samoprispevka ter za odločitev o primernosti razpisa novega. V naslednjem srednjeročnem obdobju bodo kreko zmanjšane vse oblike porabe, še posebej investicijske na področju družbenih dejavnosti. Po drugi strani pa je v tržiških krajevnih skupnostih kopica neroščenih komunalnih problemov. Vse to je vodilo izvršni svet skupščine občine pri oblikovanju predloga za četrti samoprispevki, s katerim bi ob precejšnjem meri solidarnosti med krajevnimi skupnostmi, zlasti do manjših, rešili najbolj pereča vprašanja, ki jih v naslednjem petletnem obdobju sicer ne bi mogli.

DOGOVORIMO SE

Malo časa za odpravo motenj

Zaradi motenj v samoupravnih odnosih in organizaciji poslovanja Komunalnega podjetja Tržič, ki so jih ugotovili delavci Službe družbenega knjigovodstva, komisija izvršnega sveta in družbeni pravobranilec samoupravljanja, izvršni svet v soglasju s komitejem občinske konference zvezne komunistov in predsedstvom občinskega sveta zvezne sindikatov Tržič predlaga družbenopolitičnemu zboru in zboru zdrževalnega dela skupščine občine Tržič, da določi delavcem Komunalnega podjetja tri mesece časa za odpravo posamežljivosti, ki bi bili lahko osnova za začasen ukrep družbenega varstva.

Tri mesece je kratek rok, posebno še, ker bodo morali v Komunalnem podjetju začeti postopek za ponovno samupravno organiziranje delovne organizacije ter v skladu s tem spre-

jeti nov samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovni organizaciji in nov statut, v katerem bo treba opredeliti dejavnost podjetja v skladu z ustanovitvenim aktom.

Uskladiti bodo morali še pravilnik o delovnih razmerjih ter izdelati primeren sistem nagrajevanja po delu oziroma dopolniti samoupravni sporazum o osnovah in merilih za razparejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohode.

Uresničevanje sklepov naj bi premijala komisija, v katero izvršni svet predlaga Jožeta Oblaka za predsednika, za člena pa Igorja Mokorela in Lada Srečnika. Komisija naj bi o tem vsak mesec poročala družbenopolitičnim organizacijam in izvršnemu svetu, ta pa skupščini občine Tržič.

DOGOVORIMO SE

Dosedanje usklajevanje programov med krajevnimi skupnostmi je pokazalo, da za nekatere neomejena solidarnost ni sprejemljiva. Zato izvršni svet predlaga, da se 40 odstotkov sredstev, zbranih z morebitnimi četrtimi samoprispevkami, namesti tistim krajevnim skupnostim, ki same ne morejo zbrati dovolj denarja za uresničitev svojih programov, 60 odstotkov sredstev pa bi ostalo krajevnim skupnostim, ki jih oblikujejo. Predlagana meja solidarnosti je najnižja, ki še dopušča uresničitev programov v manj razvitenih krajevnih skupnostih. Če tak predlog ne bi naletel na zadostno podporo občanov, po maenju izvršnega sveta odpade utemeljenost uvedbe novega občinskega samoprispevka.

Delovni ljudje tržiške občine naj bi s četrtim samoprispevkom zbrali okrog 68,2 milijona dinarjev. Za uresničitev programa gradnje komunalnih objektov, ta je trenutno le osnutek, bi zdržali še slabih 8 milijonov dinarjev, ki jih na osnovi samoupravnega sporazuma odvajajo delovne organizacije za naložbe v krajevnih skupnostih, medtem ko z denarjem iz dohodka temeljnih organizacij samoprispevka ne bi več bogatili.

Izvršni svet skupščine občine Tržič predlaga delegatom, da se tretji samoprispevki zaradi izpada gradnje dveletne srednje šole sklene konec maja 1981. leta. Če se bodo odločili za podporo četrtemu samoprispevku, se bo treba opredeliti tudi o usodi športne dvorane, pozitivno seveda le na račun dela komunalnih investicij v krajevnih skupnostih.

Razprava v zborih bo vsekakor pokazala politično in gospodarsko utemeljenost razpisa novega referendumu. V primeru podpore predlogu bo o vsebinski programu stekla beseda na zborih delovnih ljudi in občanov.

Predpis za obrtnike

Na osnovi novega republiškega obrtnega zakona je izvršni svet pravil osnutek o ureditvi dočlenih vprašanj s področja zasebnih obrtov v občini Tržič. Dokument določa pogoje za prodajo izdelkov samostojnih obrtnikov oziroma za opravljanje gostinskih storitev zunaj poslovnega prostora, za sprejem gostov na prenočišče in hrano, za prodajo na drobnem, opravljanje gospodarskih dejavnosti, kot postranskega poklica ter za možnost dolophilnega dela drugih oseb.

Osnutek odkola so obravnavali skupščinski zbori in ga posredovali v javno razpravo. V njej so sodelovali vse zainteresirane sredine, še posebno Obrtno združenje Tržič. Predlog, dopolnjen z opredelitvijo predvsem tistih določb in ukrepov, za katere republiški zakon pooblašča občine in ki v zakonu niso točno razčlenjeni, daje izvršni svet ponovno v razpravo in sprejem.

Praksa pokazala pomanjkljivosti

Junija so vse gorenjske občinske skupščine sprejele odkol o ustanovitvi uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko. Med postopkom ustanavljanja uprave, določanja njene notranje organizacije ter sistemizacije del in nalog pa se je pokazalo, da nekatere določbe niso dovolj natančne. Predsedstvo skupščine gorenjskih občin zato predlaga spremembe in dopolnitve odkola. Nanašajo se na zaposlitev inšpektorjev, ki po preteklu mandatne dobe niso ponovno imenovani, na možnost pridobitve manjkajoče strokovne usposobljenosti v štirih letih njihovega dela ter na uporabo samoupravnih splošnih aktov, ki so zanje veljali pred začetkom dela uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko, dokler se delavci ne bodo dokončno organizirali in sprejeli lastnih aktov.

Trije družbeni sveti

V priznanju, da se znotraj delegatskega sistema ustvarijo organizirane oblike demokratične izmenjave mnenj, ki jih narekuje dinamičen razvoj družbenopolitičnih in političnih odnosov ter težnja po čim bolj popolni demokratizaciji procesa sprejemanja družbenih odločitev, je izvršni svet izoblikoval predloga družbenega dogovora in odkola o družbenih svetih v občini Tržič.

V tržiški občini naj bi ustanovili tri družbene sante: za vprašanja razvoja družbenopolitičnih odnosov, za vprašanja družbenopolitičnega razvoja in družbenega planiranja ter za gospodarjenje s prostorom in varstvo okolja.

O teh aktih so zbori skupščine občine že razpravljali in posredovali nekaj pripombe, ki jih je izvršni svet skupaj z lastnimi vnesli v predloga dogovora in odkola.

Negovanje revolucionarne dediščine

Na dnevnih red skupščine občine Tržič prihaja tudi osnutek družbenega dogovora o varstvu, urejanju, vzdruževanju in postavljanju spomenikov spominskih plošč in drugih obeležij obdobja socialistične revolucije, o urejanju in vzdruževanju grobišč in grobov borcev ter o poimenovanju na območju občine Tržič.

Ze naslov dogovora, o katerem bo stekla javna razprava, ponazarja njegovo vsebino, ki jo je narekovala družbenopolitična in moralna obveznost društva do spomenikov socialistične revolucije in do njenih žrtv, potreba po ohranjanju in razvijanju revolucionarnih izročil, spodbujanje razredne družbene naravnosti, zavest o najnajti krepitve organizacije splošnega ljudskega odpora in družbenega samozadržanja ter nekatera druga izhodišča, povezana z negovanjem bogate revolucionarne dediščine.

Dogovor med drugim vsebuje tudi enotne pogoje za postavitev novih spomenikov in za njihovo vzdruževanje, posebno pomembno pa je poglavje, ki govori o nalogah podpisnikov dogovora in o nalogah odbora podpisnikov.

Uresničevanje Titove pobude

Komisija skupščine socialistične republike Slovenije je pripravila osnutek amandmajev republiške ustave, ki pomenijo dograjevanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja oziroma uresničevanje Titove pobude o kolektivnem delu, odločanju in odgovornosti v organizacijah našega političnega sistema.

Nadaljnji razvoj sistema namreč narekuje usmeritev v demokratizacijo vseh družbenih odnosov, ki se mora izraziti v višji stopnji uveljavljanja in usklajevanja samoupravnih interesov delovnih ljudi zlasti prek delegatskega sistema odločanja. Na tej osnovi je treba zagotoviti tudi učinkovitejše in odgovornejše delo vseh institucij in organov političnega sistema ter pospeševati prilaganje njihove organizacije, metod in načina dela potrebnam delegatskega sistema.

Ustavne spremembe po vsebinu ne spremnijo položaja in funkcije posameznih organov ter odnosov med njimi. To še posebej velja za izvršne sante skupščin družbenopolitičnih skupnosti. Nanašajo se le na vprašanja organizacije teh organov, na trajanje mandatne dobe predsednikov in na omemitev njihove ponovne izvolitve.

Komisija daje v razpravo pet osnutekov dopolnil republiške ustave. Prvi amandmaje daje ustavnim spremembam, ki naj omogočijo doslednejše uresničevanje kolektivnega dela in odgovornosti, širši značaj. Drugi opredeljuje načela o mandatu do štirih let in o možnosti dvačrte zaporedne izvolitve fukcionarjev, tretji pa pravi, da sedem članov predsedstva republike volijo obinske skupščine in skupščine posebnih družbenopolitičnih skupnosti, predsednika predsedstva pa naj bi po novem volila za eno leto z možnostjo enkratne ponovne izvolitve republiške skupščine. Osnutek četrtega amandmaje govori o izvoljenem dvakrat zaporedoma, ter da se odločitev sprejemajo z večino glasov članov in ne z večino glasov prisotnih. Zadnji, peti osnutek predsedniku pa naj bi se doba skrajšala na eno leto z možnostjo ponovne izvolitve.

ODPRTA VPRAŠANJA LIKOVNEGA USTVARJANJA

Slepo delovanje trga

Svoboda ustvarjanja nima samo svoje kulturne, temveč tudi ekonomsko razsežnost. Likovni umetnik ne bo svoboden, dokler bo smel le svobodno spati pod mostom, dokler bo svoboden samo v okviru ustvarjalnega dejanja. Svoboden bo, ko bo odločil tudi o razmerah, v katerih dela in o usodi rezultatov svojega dela, tako kot drugi delavci. Tako je uvodoma zapisala Alenka Gerlovič in razgrnila sočasno problematiko materialne osnove likovnega dela.

Likovna razstava je kulturni dogodek, vendar pri nas običajno izvzeti kot ponudba na tržiču. Umetnik ne dobi nobenega povračila za vloženo delo in materialne stroške razstave. Ponekod celo prevladuje mnenje, naj razstavljeni dela pač proda. V takem primeru seveda umetnik plačuje stroške kulturne prireditev. Razstavišča oziroma kulturne skupnosti pokrijejo del stroškov razstave, toda često se zatakneta in razstavljalec mora plačati stroške prevoza, dogaja se celo, da sam piše vabilo in podobno.

Kot zunanjji sodelavec založb, razstavišč je likovni ustvarjalec v najemnem odnosu za svoje delo sicer dobi honorar, ni pa enakopraven z drugimi delavci pri odločanju o presežni vrednosti.

Nobena druga umetnostna vrst ni v taki meri predmet in blago kot likovna umetnina. Na trgu se cene likovnih del le v majhni meri oblikujejo glede na njihovo umetniško vrednost. Splet ugodnih okoliščin je nesorazmerno dvignil ceno nekaterim likovnim smerem ali zvrstem (naivna umetnost, spomeniki, »popularna«, morda celo kičasta likovna dela). Kratko seveda pri tem potegnejo tehnjejši avtorji, dela celo muzejske vrednosti. V muzejih, likovnih zbirkah, šolah, knjižnicah in drugih ustanovah, v katerih delajo strokovnjaki, likovno razgledani ljudje, pa za nakup likovnih del običajno nimajo dovolj ali sploh nimajo denarja. V teh zbirkah likovna dela v največji meri opravljajo svoje kulturno poslanstvo, pridejo v stik z najširšim krogom občinstva in so pod strokovnim varstvom. Likovni umetnik, ki daje prednost kulturni vlogi svojega dela, je tako prisiljen često prodajati pod ceno ali svoja dela celo podari. Slovenski likovni umetniki vedno znova dobivajo prošnje za darila šolam, knjižnicam, bolnicam, javnim likovnim zbirkam.

Slepo delovanje trga je privelo tudi do tega, da marsikater ključno delo sodobne likovne umetnosti gre v tujino in govorimo lahko o »odlivu možganov« iz revnejših v bogatejše dežele. Škodo ima seveda nacionalna kultura.

Skrb za gradnjo ateljejev je danes prepričena likovnikom, zato so primerni delovni prostori posebej mladim umetnikom nedosegljivi. Ker zakon najemniške ateljeje obravnava kot poslovne prostore, kar pomeni višjo najmenino in druge dajatve, vselej preti nevarnost, da se spremeni njihova namembnost.

Kulturne skupnosti v Sloveniji vsaj na področju likovnega ustvarjanja niso presegle statističnega načina financiranja. Pokrivajo stroške programov likovnih muzejev in razstavišč, investirajo v likovna razstavišča, v najemniške ateljeje pa doslej še niso, čeprav bi lahko. Likovno produkcijo pa financirajo zgolj z odkupom kakršega že ustvarjenega dela.

Zgled, kako utreti pot iz takšnih razmer, so nam dali na Hrvăškem in prihodnji bomo spregovorili o zagrebški izkušnji.

M. Volčjak

Le nekaj smo jih našli na četrtkovi vaji, saj najprej vadijo po skupinah, nato zaigrajo skupaj. Ko so pred dobrim letom začeli, jih je bilo 27, danes jih je že 36.

Najmlajša slovenska godba

Najmlajši slovenski pihalni orkester je star povprečno dvainštirideset let, je pred meseci zapisal eden slovenskih časnikov. Podatek ne drti več. Kajti fantje, ki v Alplesu že leto dni pridno vadijo pod takirko Dragiša Miškoviča, so stari petnajst, štirinajst, nekateri celo devet let.

Res imajo mlade skupine godbe ravenskih železarjev, zasavskih ruderjev in morda še kje. Toda zrasle so ob starejših. V Železnikih pa so začeli povsem na novo. Tradicije pihalnih orkestrov tod ni. Pred leti, dolgo je že tega, so imele godbo Selce, vendar je umolknila.

Toliko bolj vznemirljivo je zato vprašanje, kdo je v Železnikih spodbudil osnivanje pihalnega orkestra. Pobuda je zrasla v Alplesu. V tovarni je zaposlenih veliko mladih, skoraj polovica vseh so mladi ljudje, ki so prišli tudi od drugod. Kako jih vključiti v razne dejavnosti, ne le športne, so razmišljali v Alplesu in dejali: zakaj ne bi imeli delavske godbe. Kupili so instrumente in pozvali mlade fante, da se prijavijo. Pravega odziva ni bilo. Zato so poslali razpis v osnovno šolo. Otrokom Alplesovih delavcev torej. Veliko se jih je prijavilo. Ravnateljica Škofješke glasbene šole je pripeljala v Železnike Dragiša Miškoviča, člena Slovenske filharmonije in profesorja na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Izpolnjeni so bili torej vsi pogoji: zagnana mladost, materialna podpora delovnega kolektiva in odličen pedagog. Dobro leto dni vaj, polnih izredne vztrajnosti in volje, je za mladim pihalnim orkestrom. Prvič so nastopili julija na Alplesovem pikniku. Delavci so onemeli, niso mogli verjeti, da igrajo otroci. Tudi glasbeno razgledani ljudje so Miškoviču lahko le čestitali.

Ko smo jih pretekli četrtek obiskali, smo jih našli le nekaj, saj med njimi najprej vadijo po skupinah.

nato skupaj. Miškoviča ni bilo, s Slovensko filharmonijo je na 43-dnevnom gostovanju v Združenih državah Amerike. Ta čas je takirko vzel v roke Lado Greblo, ki je pri Alplesu zadolžen za kulturno dejavnost. Vabilo toliko, da otroci ne pozabijo, nam je dejal. Kar dolgčas nam je po našem Miškoviču, so hiteli pripovedovati fantje, komaj čakamo, da se vrne. Radi ga imajo, zna jih držati skupaj, pripoveduje Lado Greblo. Nikoli ne gleda na uro, gre, ko je vaje konec. Često jo mahne peš proti Škofji Loki. Dvakrat na teden prihaja v Železnike, velik napor je to zanj. Svoj entuziazem preliva na fantje, nekakšen skupni čar jih vodi.

Dragiša Miškovič je uvedel posebno pedagoško metodo in fantje, med njimi je tudi dekle, so s naučili igrati brez nauka o glasbi. Suhoparne teorije jim ni bio treba predelati, saj bi marsikom že na začetku vzela voljo. Note dojemajo le vizualno. Za dodatno učenje posameznih instrumentov je dirigent privabil specijalista za tolkala Jožeta Jarca, flavtisko Edo Polajnar, učitelja klarinetov Janeza Benedika.

Trem skladbam, ki so jih predstavili že na pikniku, doslej dodali še dve. Januarja bi fantje radi nastopili na prireditvi Po potek partizanske Jelovice. Vendar mora svoje reči še dirigent.

Delo orkestra sloni na materialni podpori Alplesovega delovnega kolektiva. Odkar so delavci mlade muzikante slišali igrati, ni nikoli več težko kupiti nov instrument ali sedovarjati o enotnih oblekah. Če so si prej nekateri ob delovnih sobotah nejevoljno zatiskali ušesa, danes nobenih priomb ni več. Vsi vedo, da fantje pridno vadijo, da so se že veliko naučili.

Na občinski kulturno skupnost se doslej še niso obrnili. Najprej moramo dokazati, da nismo godba na papirju, je dejal Lado Greblo.

M. Volčjak

Kulturni koledar

JAVORNIK – Drevi ob 19. uri bo v Delavskem domu Julke in Albina Pibernika na Javorniku potekalo letošnje regijsko srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. Svoje pesmi, prozo in dramatiko bo predstavilo osem avtorjev. Vstopnine ne bo.

KRANJ – V Prešernovi hiši razstavlja Franci Zagoričnik: Verbo, voco vizualno 1965 do 1980. V galeriji Mestne hiše je ob avtorjevi šestdesetletni na ogled pregledna razstava fotografij **Jožeta Kološ-Kološa**. Pripravila sta jo Kabinet slovenske fotografije pri Gorenjskem muzeju in Obalne galerije Piran. V Stebriščini dvorani Mestne hiše je Gorenjski muzej iz Kranja, Kulturni center iz Kamnika in Numizmatično društvo Slovenije s sodelovanjem Ljubljanske banke pripravili razstavo Motivi stavb, rastlin in živali na antičnih novicah.

Prešernovo gledališče bo v pondeljek, 10. novembra, ob 19.30 uprizorilo dramo R. S. S. bode: Grča za red pondeljek. V torek, 11. novembra, in v sredo, 12. novembra, obakrat ob 19.30 bo dramo uprizorilo za red torek oziroma sredo. V četrtek, 13. novembra, bo z Linhartovim Matičkom gostovalo v Ptiju; v soboto, 15. novembra, ob 20. uri pa z Grčo v Ribnem.

KAMNIK – V razstavnihi Veronika je odprta razstava objektov akvarelov akademskoga slikarja Dušana Lipovca iz Kamnika.

ŠKOFJA LOKA – V galeriji na loškem gradu je odprta razstava fotografij Titova srečanja na Gorenjskem. Pripravil jo je Gorenjski muzej, dopolnjena je z obiski tovariša Titu na Škofješkem. Razstava je odprta vsak dan razen ponedeljka od 9. do 12. in od 14. do 17. ure.

V knjižnici Ivan Tavčar bo v torek, 11. novembra, ob 17. uri na sporednu ura pravljic za predšolske otroke; Valentina Stukl bo pripovedovala pravljico G. Vitez: Zrcalce. V sredo, 12. novembra, ob 18. uri bo odbor za knjige pri Škofješki zvezi kulturnih organizacij pravil literarni večer ob mesecu knjige. V četrtek, 13. novembra, ob 18. uri bo France Planins vodil predavanje z diapozitivom Selška dolina. Posebej ga priporočamo učiteljem 3. in 4. razredov.

TRŽIČ – Dnevi ob 18. uru bodo v paviljonu NOB odprti razstavo črnobelih fotografij ter projicirali barvne diapozitive na temo športa: Foto šport Tržič '80.

RIBNO – Drevi ob 19.30 v Zadružnem domu v Ribnem gostovalo harmonikarski orkester glasbene šole iz Radovljice. Koncert je namenjen za abonma in za izven.

Fotograf s pūšče

Kranj – V kranjski Mestni hiši je odprta razstava fotografiskih del Jožeta Kološ-Kološa, samostojnega umetnika in mojstra fotografije, ki se je med domačo in tujo publiko zapisal predvsem s posnetki rodne prekmurske pūšče. Štirideset let dela in ustvarjanja, šestdeset let življenja praznuje te dni in naključje je hotelo, da je ta slovesnost padla prav na otvoritev njegove razstave v Kranju. Rodil se je leta 1920 v revni fotografiski družini v Murski Soboti. Jabolko ne pade daleč od dreves in tudi Kološ je postal fotograf. Pomemški izpit je opravil v Ljubljani, mojstrskega pa v Sopronu na Madžarskem. Že pred drugo svetovno vojno so začeli nastajati njegovi ciljnične slike. Zaslovil je s svojimi filovskimi lončarji, podobami iz Prekmurja. Tudi kasneje so ga privlačevali socialne teme. Leta 1959 se je preselil v Koper, kjer dela kot sivo-

bnidi umetnik. Od svoje prve razstave leta 1938 pa do danes je pravil že preko štirideset samostojnih razstav. Obalna kulturna skupnost mu je podelila nagrado za najboljšo kulturno umetniško stvaritev na obali v letu 1975, leta kasneje pa je dobil nagrado občine Murska Sobota. Kranjska razstava Kološevih del prinaša vsakega nekaj: iz umetnikovega ustvarjanja pred vojno, med njo in po vojni v Prekmurju, motive iz Istre, zanimive nanizanke malih fotografij, ki so kot zbir drobnih utrinkov v celoto, s katerimi umetnik predstavlja kulturno nekega mesta, zabeleži dogodek ali je posmehljiv v svojem gnevnu do naših potrošniških obiskov v zaimevju ...

Njegova fotografija je mehka, temna, toda plastična, fotografija, ki pričoveduje ...

Jože Kološ (prvi z leve)

Simoničeva dela v Domplanu – Zakaj ne bi bilo naše delovno okolje prijetnejše, posebej, ker k nam vsak dan pride veliko strank – so dejali v kranjskem Domplanu in na širokih hodnikih, ki povezujejo pisarne, postavili razstavo likovnih del. Štirinajst grafik kranjskega slikarja Štefana Simoniča je te dni na ogled. Postavitev razstave je podprtla kulturna sekcijs pri Domplanovi sindikalni organizaciji, pomagal je Cene Avguštin iz Gorenjskega muzeja. V Domplanu pravijo, da bodo sledile predstavitev dela nekaterih kranjskih slikarjev in omenili so nam Ljuba Ravnikarja, Milana Batista. Kasneje bodo skušali povabiti tudi likovnike od drugod. Domplanova pobuda je vsekakor razveseljiva, zgleden primer, kako lahko obogatimo delovno okolje, približamo likovno ustvarjalnost ljudem. V minutah, ko obiskovalci čakajo na vrsto, si ogledujejo likovna dela. Morda bo marsikom drobec likovne umetnosti vzbudil zanimanje za likovno umetnost, morda celo kdo ne bo več šel le mimo galerije, temveč bo prestopil njen prag. – M. Volčjak

SMUČANJE JE ZA MARSIKOGA NAJLEPSI ZIMSKI ŠPORT, RES PA JE TUDI DA OPREMA ZANJ NI RAVNO POČENI.

PRI TEM PA VAM ŽELI SVETOVATI

nama

VSE JE SEVEDA ODVISNO OD ŽELJA IN MOŽNOSTI.

VAŠ DOBRO ODLOČITEV ZA NAKUP SMUČI IN OPREME VAM BO OMOGOČIL OBISK ŠPORTNEGA ODDELKA V VELEBLAGOVNICI

nama

KAJTI JE PRISLUHNILA IN ZATO NUDI LJUBITELJEM SMUČANJA TAKŠNO IZBIRO SMUČI IN SMUČARSKE OPREME, DA BO VSAKDO LAHKO NAŠEL TO, KAR MU USTREZA

nama

**FOTOGRAFI! SNEMALCI! — AMATERJI
IN PROFESIONALCI!**

**FOTO-STUDIO
BELSCHAN
BOROVLJE**

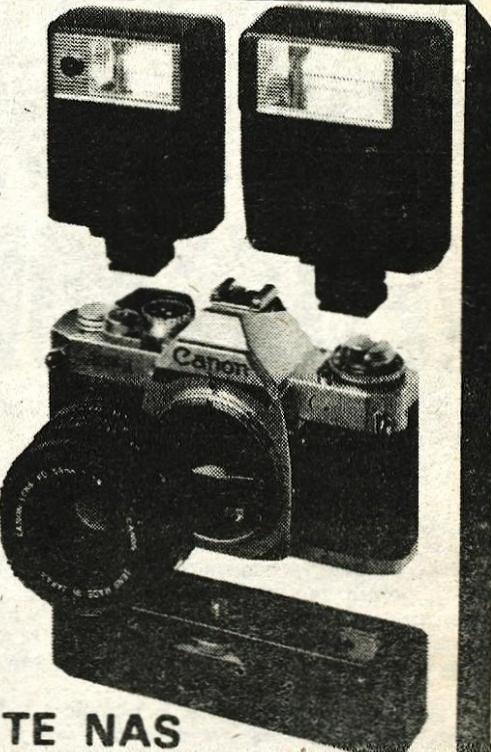
UGODNE CENE! PROMETNI DAVEK POVRNEMO!

Za vas imamo:

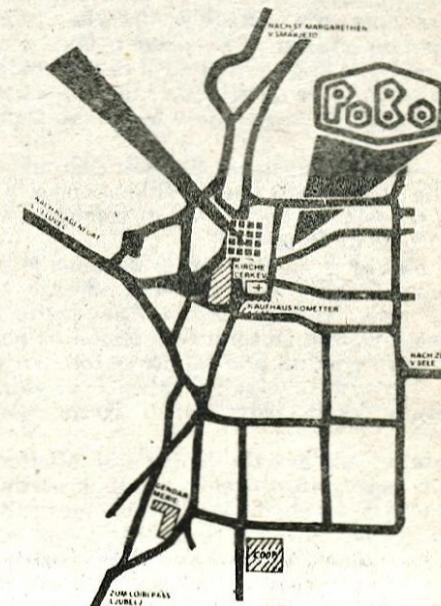
- vse vrste filmov
- fotoaparate
- filmske kamere

in drugi fotografski material in pribor

Razvijamo filme vseh vrst,
izdelamo fotografije v vseh formatih

**OBIŠČITE NAS
V BOROVLJAH,
Kirchgasse 28
(med posojilnico in občino)**

PA NISMO SE UKLONILI

Oživelji so spomini

Dobro belo pismo je tam sredy obora prišlo na okrog deset naslovnikov nekdanjih partizanov in aktivistov v Kranju, Koper, Ljubljano, Žirovici, Škofjo Loko. »Spoštovani tovariši, vam te na tovarniško srečanje v Žirovici, če se spomniš še koga, bi med vojno pri nas, povabi... Marica Debeljak. Prejela, a lepo izpisana pisava je pošljenim tovarisem dala mislit. Nas ljudje, pri katerih smo vojno imeli svoj drugi dom, vam vse naše kurirske, aktivistične poti. Kjer so bila za nas noč in odprta vrata. Saj se sploh nikoli zapri... In spomin zbeži nazaj v dne vojne, ko so spet zavezane dnebelice nad hišo in je bil proti Podobenu ves bel. Petin let je od tedaj. Morda se je tudi vest: toliko dobrega so živili v tistih dneh za nas, pa jih ne nikoli obiskal... Saj ni bilo pozabil pa jih nisem in jih ne bom, je premleval v sebi zasek od tovarisev, ki je dobil to belo pismo... Zdaj, po petdesetih letih so se morali spet spomniti in povabiti nas na srečanje. Na koncu ugotoviti, da je tako možno, da se srečajo. Če sami dogovarjali, bi takega srečanja nikoli ne bilo. Tu, v mestu, je drugače; uteanjena stanovanja, postanski lokalni spomini ne morejo oživeti. Toda v teh hišah, kjer jih na tiste težki spominja prav vse, obokana vrata, »ještterni« po veži, na katerih so danes slišijo korake svovokovanih čevljev in korake sove, bele podnice v hiši, majhna kuhinja, ki so jih od znotraj do vrha zabelegonile v zimzeleni, krušna polnim naročjem suhega sadja, da je kar dihalo in ki je trudno v prezeblemu kurirju obeta, mu bo segrela mrzle roke, klop, katero je vsakič oddložil orožje, na odprtih vrata v kuhinjo, od koder France ali pa Marica ali pa Jože zdaj prišla s skledo želja, žgancem ali pa vsaj skodela soka s polno kot žamet štrukeljčkov, zalistih z mlekom, na katerem so se zlatorumeni cinki raztopljeni smetane...«

Tokrat vabi najstarejša Pêtrova hči, Marica. Deklina je bila takrat na Gabrško goro, v Kranj, je držala vezo, pa tudi za vse druge naloge so jo lahko uporabili. Zanesljiva, skojevka. V svoj dom vabi zdaj, k Jurčku v Smoldno, pod Gabrško goru, kamor se je po vojni poročila in ustvarila svojo družino. Otroci so odrasli, tudi pomožili so že in zdaj se ji zdi, da je čas, da se vendarle enkrat dobre skupaj vsi tisti, ki so neko prihajali v njihovo hišo v Zakobiljku. Drugače se zagotovo ne bodo dobili. Kar je tistih tovarisic videla zadnjič na srečanju poljanskih aktivistov na Trebiji, jih je povabila, ostalim je pisala...

26. oktobra je bila sončna nedelja. Gabrška gora je kar žarela v jesenskih barvah, prav tako Valterski in Kovski vrh na drugi strani doline. Pri Jurčku v Smoldnem se je nabralo toliko avtomobilov, kot bi bil nemakaken semanji dan. Toda, tokrat je bilo drugače. Iz hiše se je slišala partizanska pesem... Hej brigade hitte... In harmonika. Domaci sin Tone jo je raztegnil. Hiša je bila nabito polna. Toliko jih je bilo pri Pêtru v Zakobiljku skupaj le tedaj, kadar je bil miting, skojevsko konferenca, ali pa če je brigada prisluhnila...

Vesela je gospodinja, da so se ji odzvali v tolikem številu, veseli so tovarisi. Saj se nekateri niso videli prav ob vojne sem. V imenu vseh je spregovoril Ivan Repinc-Triglavski iz Kranja, ki je bil v tistih časih tu aktivist Okrajnega komiteja KPS. Presenetilo jih je to Maričino považilo, pove, in da se zavedajo, da bi moral biti obratno, da bi morali oni, nekdanji aktivisti, povabiti vse te dobre ljudi, ki so celo vojno skrbeli zanje. Toda, če bi organizacija šla v tej smeri, bi zagotovo do srečanja nikoli ne prišlo. Ujeti pravi čas, ko je na kmetih malo manj dela, ko ima čas ta, oni... Saj je skoraj nemogoče. Veseli so, da jim je omogočila to srečanje in zahvaljujejo se jih...

Že je tu spet pesem... Naprej v borbo... Razliveli so se po obilnem kosilu in ob dobrini kapljici. Saj je Marica pripravila celo ohjet!

Tu je Anton Dobnikar-Tonček s Topola nad Medvodami. Kurir je bil pri VOS takrat. Od Zminca do Blegoša je vodila njegova pot in ustavljal se je v Zadobju, pri Pêtru v Zakobiljku, pri Primožu v Malenskem vrhu, pri Pavli... Vsako leto pride sem gor vsaj enkrat. In otroke pripelje s sabo, da jim pokaže, kod vse je hodil. Kot bi videl svoj drugi rojstni kraj, se mu zdi vsakokrat. Dobri ljudje so tu doma...

Prišel je tudi Janez Kokalj-Vitko, Jernejev z Volče. Sekretar Okrajnega komiteja SKOJ je bil in vse do jeseni 1944 je po dolini organiziral mladino. Pa tudi Malka Stanonik, Brdarjeva iz Vinhar si je vzela čas za ta dan. Članica Okrajnega odbora AFŽ je bila, članica okrajnega odbora OF, članica Okrožnega komiteja Slavko Mezek, Jagrščkov iz Srednjih vasi, kurir v ambulanti B Škofjeloškega odreda, pri Grogu, je prišel prav iz Kopra. Sedemnajst let mu je bilo tedaj, ko je bil obveščevalec Okrajnega komiteja Škofja Loka pri Antonu Peterelu-Klemenu, na koncu pa potem mitraljezec v Škofjeloškem odredu. Prišli so Povličevi iz Podobena, Remcevi iz Delnic, Kožuh Tončka — ena od štirih zavednih sestra, Temincevih z Lovškega brda, pa Repinčeva Dora, ki je tedaj delovala pri Okrožnem komiteju SKOJ Škofja Loka. Pa Andrej Smole-Murn, vodja prve čevljarske delavnice pri Zakobiljku, ki so jo oskrbovali Pêtrovi. In ko se že skoraj večeri, pridejo spet novi stari znanci: Pero Nagličev iz Žirov, partizanski čevljarski — vsaj deset let se nista že videla z Murnom — pa Primoževa Pavla z Malenskega vrha. V Jarčji dolini je bilo ta dan odkritje spominske plošče na kurirski javki G-36, pa nista mogla priti prej. Pa še Viktor Galičič, Presečnikov, bi že moral priti...

Pa še marsikdo, pa žal zanj ne vedo naslova. Ko so se pa tako raztepli na vse strani!

Marsikteri spomin je oživel ta večer med nekdanjimi borci in aktivistiki pri Jurčkovih v Smoldnem. Kako je bilo tisti večer, ko so Pêtrovo domačijo obkolidi Nemci in beli. Pod Kolarjem so se ugnezdzili, prav ob poti, kjer so navadno v hišo pri-

hajali fantje iz čevljarskega bunkerja... Pri Pêtrovih so vedeli, da je zaseda, toda nihče ni mogel do onih v bunkerju. Če bi šli, bi lahko izdala vse... Vso noč je mama Franca trepetala, kdaj bo zaropatala in bo padel ali Pero ali Murn ali Jože... Pa ni bilo iz bunkerja k sreči prav ta večer nikogar!

Primoževa Pavla je razdirala bolj veselo. Saj je bilo kljub vsem težavam in tegobam med mladimi partizani in Skojevcu tudi kaj smešnega. In pripoveduje, kako je bilo, ko so imeli pri Pêtru skojevsko konferenco, ko so vse zastražili po Zakobiljku. Najhujša konspiracija je bila, nihče nepoklicani bi ne smel slišati niti besedice... Sredi noči, sredi najbolj napetega poslušanja, ko je Ljubo pouparjal, da je tovariš, to partizska konferenca, p-a-r-t-i-j-s-k-a... pa se dvigne na peči zaspvana kuštrava glavica fantiča, na katerega so čisto pozabili in preplačeno po poljansko potegne: »Kedu partiska...?«

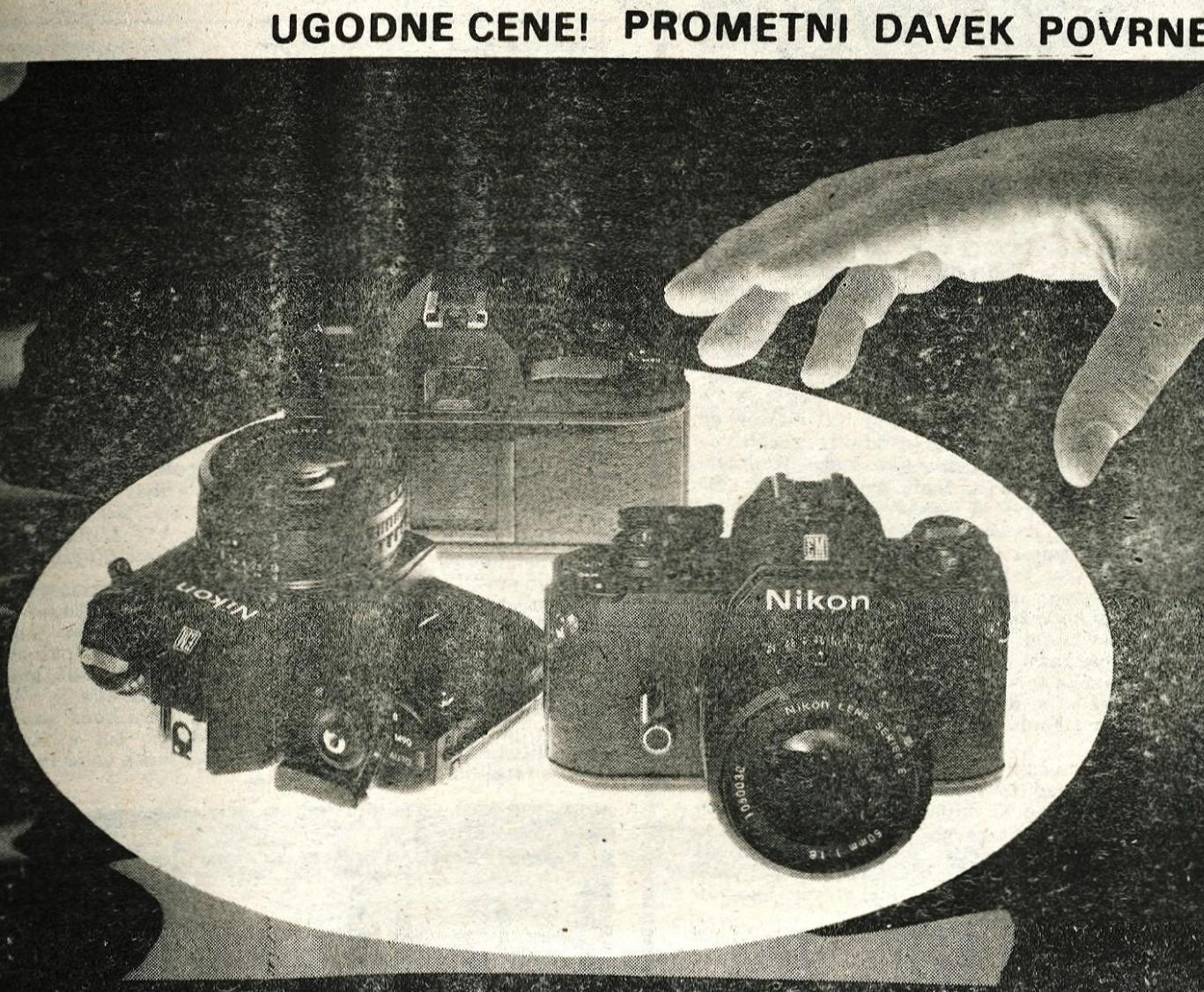
Še in še je bilo resnih in veselih, zaživel pa je spomin tudi na vse padle... Veliko jih ni več med živimi. Pa taki fantje so bili!

Kakšni so bili ti ljudje tu v hribih, ki so jih sprejemali vse dni in noči v vojni, je morda z nekaj besedami najočno nazorno orisal Tine Repinc.

D. Dolenc

Z vseh koncu so prišli ono nedeljo k Jurčku v Smoldno nekdanji aktivisti in borci Poljanske doline — Foto: D. Dolenc

Zaradi kvalitetnega kruha
ga poznamo

Franc bo še pekel

Daleč naokoli slovi jezerski domači kruh, ki ga peče Franc Samt, doma iz Slovenskih Goric, ki pa se je odločil, da bo ostal na Ježerskem – Če bi sprekel dve toni kruha, pravi, ga ne bi ostal niti kilogram.

Ježersko – Franca Samta, starega 45 let, doma iz Slovenskih Goric, ne poznajo samo Jezerjani, ampak je njegovo ime zaradi kvalitetnega kruha, ki ga spreče, znano veliko dlje. Leta 1958 je na Ježerskem že pekel kruh, nato pa je odšel na delo v črno republiko Nemčijo, od koder je vrnil in leta 1978 spet zakuril kruh v prostoru, ki ga mu je odstopil Central. Franc je uredil dve peki in začel peči kruh, žemlje, kišice in druge pekarske izdelke, ki so zelo hitro zasloveli zaradi kvalitete.

»Počem na bukova drva«, pojavljuje jezerski pek, »ki mi jih dobavlja Gondao gospodarstvo. Okrog 150 kubičnih metrov letno jih poskrbum, moko pa mi preškrbi Žitopromet iz Šente Ozirova poslovalnice v Kranju. Menim, da je centarska moka najbolj kvalitetna za peko dobrega kruha.«

Njegov delavnik se razlikuje od običajnega, vsakdanjega.

»Okrog osmilih zvezcer zakušam, pravi. »Potiek si privoštiam ali dve drenzani, nato vstava in se posvetim urejevanju in uspejanju žerjavice. Okrog zjutraj zamešam. Trenutno imam okrog 700 kilogramov kruha, med sezono pa tudi 1300 kilogramov, pa ga je že premalo. Če bi sprekel dve toni, bi ga zanikal. Testo potiek pustim vratiti. Dvakrat ga temeljito

Ježerski pek Franc Samt – Foto: F. Perdan

premesim in pregnetem, ob treh zjutraj pa gredo prvi klobi v peč, nato pa sledi še druga runda. Zgodnj zjutraj je kruh počen in kmalu zatem je že naprodaj v ježerski trgovini, pa v Kokri, v nekaterih kranjskih prodajalnah in pri vseh drugih potrošniških ježerskih kruhov. Potiek si pomavadi privoštiam nekaj oddihiva, spijem pekovski črpricer (mešanica grajske črnine in deita) in jo mahnum spet, če nimam drugih opravkov. Moja mera spanja dosegne približno štiri ure, vse ostalo pa je boj drenzani podobno.«

Franc Samt je prepričan, da nobena tehnično tako dognana peka ne nadomesti kruha, specenega v običajni peči, ročno pregnetenega, z okusno hrustajočo skorjo, ki jo dá žerjavica bukovih drv in butar. Takšen kruh ostaja dolgo svež. Gostinski delavci ježerskega hotela Kazina vedo povedati, da je takrat, ko je na mizi ježerski kruh, potrošnja nadpovprečno velika. Tudi po dvakrat ali trikrat več ga pojedo gostje.

Ježerski pek se je odločil ostati na Ježerskem. Graditi namenava stanovanjsko hišo, pa tudi peki kruha se ne namenava odreči, čeprav je več tudi številnih drugih poklicev, med

drugim inštalaterskega. Pa mu je novi pekovski poklic, za katerega se je izučil v Mariboru, najljubši. Franc poudarja, da bi se moralo na Ježerskem več narediti, da bi bilo doma več delovnih mest. Tako bi ljude ostali, kar je za obmejno krajino skupnost izredno pomembno. Pri njemu so na primer že našli zaposlitev nekateri domačini in to je za kraj, kakršen je Ježersko, veliko vredno!

J. Košnjek

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 8. novembra, bodo odprte naslednje dežurne trgovine:

KRANJ

Central: Delikatesa, Maistrov trg 11, Na vasi, Šenčur in Naklo v Naklem, od 7. do 13. ure, vse ostale prodajalne pa bodo odprte od 7. do 19. ure: Klemenček, Duplje, Kravcev, Cerknje, Hrib, Preddvor, Kočna, Zg. Ježersko, Na klancu, Oprešnikova 84 Kranj.

Zivila: prodajalna SP pri Mostu, Kranj, Vodopivčeva 16, prodajalna SP Oskrba, Kranj, C. Kokr, odreda 9., prodajalna Emona-Market, Kranj, (Stražišče) Delavčka 20, SP Planina-Center, Gorjenjskega odreda 12.

V nedeljo pa so dežurne naslednje prodajalne Centrala Kranj od 7. do 11. ure: Delikatesa, Maistrov trg 11, Kravcev, Cerknje, Naklo v Naklem, Na vasi, Šenčur.

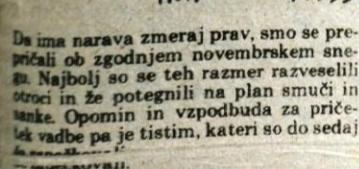
JESENICE

Rožca – Samopostežna trgovina na Plavžu, Titova 79 in Delikatesa – Kašta 3 na Koroški Beli, V. Svetina 8/a.

ŠKOFJA LOKA

Samopostežna MARKET, Novi svet

Solata 30 din, špinaca 40 din, cveča 25 din, korenček 25 din, česen od 50 do 60 din, čebula 25 din, fižol 40 din, peča 15 din, paradižnik 24 din, paprika 25 din, slive 30 din, jabolka 15 din, hruške 20 din, grozdje 30 din, kostanj 20 din, ajdova moka 30 din, koruzna moka 16 din, kaša 30 din, surovo maslo 100 din, smetana 56 din, skuta 48 din, sladko zelje od 15 do 18 din, kislo zelje od 20 do 25 din, kisla repa 20 din, orehi 260 dinarjev, jajčka 4,50 din, krompir od 5 do 6 din, med 90 din.

Da ima narava zmeraj prav, smo se prepričali ob zgodnjem novembrskem snežku. Najbolj so se teh razmer razveselili otroci in že potegnili na plan smuci in tanke. Opomin in vzpodbuda za pridržek vadbe pa je tistim, kateri so do sedaj

klijub slabim vremenskim razmeram ne gre obupati. Najbolj koristna vadba z namenom priprave na zimo in varno skupno je še vedno v naravi, vendar je treba poskrbeti za primerno obutev in oblačila. Na resnejšo smuko še ne smemo računati, tako tudi kaže vremenska napoved.

Tokrat vam predlagamo skupni vadbeni dan hoje in teka v NEDELJO, 9. novembra, ter vabimo na množično prireditve »gondni tek ULOVKA 80«. Glede na pripravljenost se boste odločili za preizkušnjo dolgo 15 km, 7 km ali trim pokrok.

Za udeležence iz Kranja smo pripravili skupni prevoz. Zbirno mesto in odvod je ob 7.30 izpred hotela CREINA. Predvideni prikaz ni potreben.

V vredno vabimo tudi pohodnike, planince in izletnike, ki želijo izkoristiti dopoldne za ogled turističnih in naravnih znamenitosti VRHNIKE in okolice.

Zbor učiteljev smučanja Kranj

TRŽNI PREGLED

KRANJ

Solata 30 din, špinaca 40 din, cveča 25 din, korenček 25 din, česen od 50 do 60 din, čebula 25 din, fižol 40 din, peča 15 din, paradižnik 24 din, paprika 25 din, slive 30 din, jabolka 15 din, hruške 20 din, grozdje 30 din, kostanj 20 din, ajdova moka 30 din, koruzna moka 16 din, kaša 30 din, surovo maslo 100 din, smetana 56 din, skuta 48 din, sladko zelje od 15 do 18 din, kislo zelje od 20 do 25 din, kisla repa 20 din, orehi 260 dinarjev, jajčka 4,50 din, krompir od 5 do 6 din, med 90 din.

Kirurgi podaljšujejo noge

S kirurškim posegom lahko krajšo nogo podaljšajo celo za dvajset centimetrov

Dvanajstletna Paola je imela žalostno, pusto otroštvo. Namesto da bi se igrala s prijateljicami, je v glavnem čepela doma. Razlog njeni slabici volji in protostoljnemu prestajanju »kaznic« je bila devet centimetrov krajša leva noga. Temu pojaviu zdravniku pravijo dismetrija.

Da bi deklece ozdravil, se je znani italijanski kirurg, profesor Danilo Taliabu, odločil za operacijski poseg. Uspel je. Nogi sta zdaj enako dolgi. »Kot pri drugih deklkah,« se nasmija Paola in vedro zre v prihodnosti.

Njen »rešitelj«, devetinštiridesetletni profesor Danilo Taliabu, sodi med »velikan« sodobne ortopediske kirurgije. S svojo ekipo se je na inštitutu Mateja Rotta v Bergamu povsem posvetil zdravljenju dismetrije. Posegov, kakršnega je doživel malo Paola, pa se z vedno večjimi uspehi lotujejo tudi v drugih državah.

Klub temu so operacije še dokaj redke. »Dismetrija je precej pogost pojav,« pravi profesor Taliabu. »Lahko je prirojena ali kasneje pridobljena. Nestabilnost pri hoji lahko prizadene roke in noge. Nestabilnost pri hoji seveda ljudi huje moti, zato operiramo v glavnem nevarnosti za okužbo in gnojenje.«

Da bi vzpostavili ravnotežje, obstajata dve možnosti: skrajšati daljšo nogo ali podaljšati krajšo. Prva rešitev je sicer manj tveganja, zato pa je pri drugi

estetski in praktični učinek mnogo večji, saj je krajša noge posledica nezadostne rasti.

Operacija poteka v dveh delih. Kirurg najprej preseka kost, nato pa na njena konca pritrdi aparati, ki ju drži narazen in s pomočjo katerega se postopoma, po poldrugi milimeter na dan, oddaljujeta drug od drugega.

»Z našim znanjem,« nadaljuje profesor Taliabu, »lahko stegnenico podaljšamo za dvanajst centimetrov, golenco pa za osem. Lahko tudi obe hkrati, tako da pridobimo dvajset centimetrov. Ne, to ni nikakršno čudo! Gre le za sodoben kirurški poseg.«

Napredek je hiter. Možnosti za uspeh so vedno večje. Lepotni in praktični učinek je tak, da se operirani otrok po dveh ali treh letih ukvarja s športom kot da mu nikoli nič ni bilo.

Misliti, da je poseg enostaven, bi bilo seveda napačno. Ko se kost preseka in razdvaja, se kaj lahko pojavi gnoj. Potem se mora kost spet zrasti. Opravljali so tudi operacije, pri katerih so del kosti z daljše noge pressajali na krajšo, vendar je to privedlo do še večjih nevarnosti za okužbo in gnojenje.

Ko so se glasovi o uspehljih operacijah razširili po svetu, se je začelo oglašati vedno več ljudi, ki bi na te način radi malce zrasli. Vendar lepotnih intervencij doslej še niso opravljali. Kajti poseg je trenutno uspešen samo pri otrocih, mlajših od šestnajst let.

Vest nam veleva več napora

Zdravje je velika človekova vrednota, je vir sreče in blaginja, zdravje je največje bogastvo. Kdo ga s škodljivim načinom življenja ogroža, si romasi samega sebe. Zdravje ni le popolno delovanje organizma, na katerem temelji nemotena zavestna in družbena dejavnost, temveč je vir človekove izjemne miselne in gibalne dejavnosti, ko gre za največje storitve. Te pa zahtevajo še posebno zmogljivost, ki ji pravimo kondicija. Pridobivamo jo predvsem s treningom, delom in gibanjem na planem, zgubljamo pa jo z ne-dejavnostjo, brezdejem in s pomehkušeno uživaškim načinom življenja. Tak način ogroža povprečnega, premalo osveščenega človeka razvitega sveta. Ta zdravo zasnovano ob neznačni in samo življenjsko nujnem delovanju zgublja naravno odpornost. Ko živi v okolju, ki sta mu vadba in trening tuja, se ne razvija dovolj skladno, hitreje se starata in ga preje peste druge motnje, slabici in zgublja svoje človeško naravno bistvo.

Napredek nas osvobaja težkih opravil, uživamo v tehničnih pridobitvah, vendar se ne smemo nad njimi uspavati in pozabiti na ohranjevanje lastne narave, ki je v zmerinem naporu značilen športnemu treningu in drugim opravilom, pri katerih je nekaj znojenja, globljega dihanja in povečanja presnova. Delo je bistvo življenja, ki ga podaljšujemo z lastnim znojem, vnesto in vztrajnostjo.

Človek na najvišji stopnji resničnosti z gibalnimi pobu-

dami veliko pripomore k podaljševanju bivanja, se ne odpoveduje tehničnemu napredku, spreminja le odnos do novega in ne pozabija, da življenje zahteva zaštitne dejavnike, med katerimi je pomembna mišična dejavnost, ki vpliva na vse organske sisteme, spodbuja rast v mladosti, upočasnuje pečanje v zrelosti in postaja nujna življenska potreba.

Zdravje rodu je odtek čistega okolja, dobroih gospodarskih razmer in napredne družbeno politične ureditve. Oblikuje se že v prvih dneh življenja. Narava teži po nemotenem delovanju vseh organov – po dejavnosti, ki postaja zavestna. Prav človek, ki se zaveda samega sebe, ki misli in ravna po lastni vesti, se mora odločiti za zdrav in aktivni način življenja. Danes že vemo, da športna razvedrlina in planinska dejavnost prispevajo k večji storilnosti. Gibalno aktivni manjkrat iščejo pomoči pri zdravniku kakor tisti, ki nikoli ne tečejo, malo hodijo in se znoje le še pri dobrini jedi in piča.

Že v mladosti vadba odpravlja hibe, pozneje niža krvni pritisk, zmanjšuje holesterin v krvi in zagotavlja normalno delovanje žlez.

Sodoben način dela zahteva manj mišičnega napora, več pameti in utrujajoče enoličnosti. Z znojenjem si le manjšina služi kruh. Danes z znojenjem boljšamo kondicijo, v športu je znojenje poplačano z uspehom, privrženci športa pa si, če tako rečemo, služimo svoje zdravje in kondicijo.

Jože Ažman

ŠPECERIJA BLED

VELETRGOVINA ŠPECERIJA BLED

Dežurne trgovine dne 8. 11. 1980

MARKET DELIKATESA BLED

Cesta svobode 15 (v Park hotelu)

Trgovina je odprta od 7. — 19. ure

Dopolnitveni objavljajo dne 4. 11. 1980 za javno licitacijo za prodajo ZASTAVE OM 35

Licitacija bo dne 10. novembra 1980 ob 9. uri za družbeni sektor in ob 10. uri za privatni sektor.

Novo shajališče planincev

Kranj – Letos je kranjskemu Planinskemu društvu plačalo članina skoraj 4000 članov, kar potrujuje, da se v primerjavi s preteklimi leti, ko se je število članov gibalo nekaj nad 3000, zanimanje za članstvo v planinski organizaciji povečuje. To je predvsem posledica razvijane aktivnosti kranjske planinske organizacije, ki se uresničuje v devetih odsekih in še drugih oblikah aktivnosti planincev. Planinsko društvo je prisotno in v družbenopolitičnem in družbenem življenju občine, vedno tesneje pa so tudi vezni s planinci iz drugih republik in pokrajini ter iz zamejstva.

Od srede dalje je kranjsko Planinsko društvo bogatejše za novo pridobljivo. V kleti družbenih prostorov na Koroški cesti v Kranju so odprli

Sredina otvoritev kluba planincev v Kranju – Foto: F. Perdan

Rudi Koban: Rekreativci rešujejo nogomet

KRANJ

V nedeljskem osmem kolu slovenske nogometne igre je moštvo kranjskega Triglava v igri z ljubljansko Ilirijo pokazalo najboljšo predstavo v letodni jesenski sezoni. Zdi se, da je trener Rudi Koban po osemih kolih le načel moštvo, ki ve kaj hoče. V obeh delih igre so bili Triglavani boljši moštvo. Pokazali so tisto, kar privabljajo tudi gledalce.

Stirinajst dni pred pričetkom jesenske sezone je na krmili pete selekcije stopil trener Rudi Koban. Devetintretidesetletni trener, ki je zaposlen v loški Jelovici, je tako postal »pri mož moštvo, ki naj bi v slovenskem nogometnem prostoru predstavljalo kar najboljšo gorenjski nogomet.«

Kako to, da ste prevzeli nehvaležno nalogu trenerja nogometa?

»Nogometno moštvo sem začel pri sedmih letih pri mariborskem Železničarju in nato pri Braniku. Po prihodu iz JLA leta 1964 sem igral vse do leta 1970 pri kranjskem Triglavu. Moje nogometno pot mi je prekrizala poškodba meniskusa. Pri Triglavu sem po poškodbi začel trenirati mladince. V sezoni 1976/77 in 1977/78 sem treniral kadete v Britofu. Izpit za trenerja instrukturja sem napravil v letu 1977. Na pomlad leta 1978 sem opravil izpit za trenerja in še istega leta v jeseni na VŠTK v Ljubljani pri profesorju Branku Elzmarju še izpit za prvega trenerja. Ker bivši trener Triglava Jovanovič ni izpolnil pogojev, ki jih zahtevali NZ Slovenije, za trenerja te selekcije, mi je bilo kot predsedniku trenerjeve komisije v Kranju naročeno, da poščem iz naših vrst trenerja. Ker so bili vse trenerji iz Kranja zavzeti z delom po klubih, sem po sili razmer moral sam prevzeti to nalogu. Vso podporo sem dobil od mojih kolegov pri trenerški organizaciji.«

Kako ste se včivelj?

»Kot sem že dejal, so mi vso podporo dali trenerji. Vsak trener vedno prineše nekaj svojega in novega. Tudi jaz

nisem bil izjem. Ker sem to mesto prevzel šele štirinajst dni pred pričetkom prvenstva, so bili prvi izidi slabši kot so pričakovali. Zahteval sem od igralcev agresivno igro in pravi odnos do njee.«

S kakšnimi težavami ste se srečali? »Od trenerja Jovanovič sem dobil moštvo. Že na začetku sem ostal brez ključnih igralcev — Mraka in Radovščeviča. Zavedati se morate, da so naši igralci amaterji. Treniramo petkrat tedensko in v nedeljo igramo. Prostega časa ti igralci sploh nimajo. Psihično so precej labilni, saj jih vsak neuspeš takoj vrže iz tira. V roku enega meseca sem ostal brez sedmih igralcev. Dva sta odšla v JLA, vratar Hace se je poškodoval, trije pa so zboleli. Primočen sem bil globoko poseči v rekreacijo in pomladiti moštvo. Od mladinskega trenerja Hasanana Ibrasinoviča sem dobil Eržena, Žontarja in Brađeško. Tako je to moštvo, ki ga imamo sedaj, najmlajše v slovenski ligi. V moštvu sta le dva, ki imata nad štiriindvajset let. Tista materialna osnova je slabá. Za mladinsko in člansko moštvo dobimo le triindvajset milijonov dinarjev. Ne moremo si privoščiti kvalitetnih treningov tekm. Te stancijo precej denarja. Ves denar, ki ga dobimo, porabimo izključno za tekme v slovenski ligi. Ni trenerja za vratarje in se marsikaj nam primanjkuje.«

Kako naprej?

»Za nas bo odločilna tekma v zadnjem kolu 23. novembra v Kranju. Takrat gostimo celjski Kladivar. Če zmagamo, bomo dobro prežimeli. Upam si trdit, da se bomo na koncu prvenstva borili za šesto ali sedmo mesto. Imamo dober mladinski igralski kader. Četrta selekcija je dober potencialni igralski kader. Najbolj me veseli, da so prišli iz druge in tretje selekcije. Skoda pa je, da kranjski nogomet v slovenskem prostoru rešujejo rekreativci.«

D. Humer

Hokej

Nov uspeh Jeseničanov

CELJE — ZZL Celje : Jesenice 4:9 (2:2, 2:2, 0:5), jedena ploskev v mestnem parku, sledovalec 1500.

Strelci — Bratč 2, Jan in Grabler za Celje, za Jeseničane so bili pogojni, Šafner, Šuval in Klemenc po 2, I. Šcap, Berlisk in Razinger po enega.

Jeseničani so v Celju slavili. V zadnjih dvajsetih minutah so nadigrali domačine in zasluženo zmagali. Prvi so poveli domačini v bili nato enakovredni gostom do usodne tretje tretjine. Celjanji so spot hoteli pripraviti presenečenje, a tokrat so naleli na boljšega nasprotnika. V prvem krogu so Celjanji na Jeseničah remizirali (Jesenice : Celje 6:6). Domaćini so dvakrat vodili, toda gostje so jih obakrat ujeli in vzpostavili ravnotežje. Na koncu so zasluženi slavili in v borbi za prvaka osvojili še dve točki.

V preostalih srečanjih je Tivoli visoko opravil z Vojvodino, Crvena zvezda v Beogradu ni bila dorasel nasprotnik ljubljanskim Olimpijam, Medveščak pa je v Zagrebju po dobrigi brez težav dobil z beograjskim Partizanom.

Plavanje

Spet dobri rezultati

KRANJ — V zimskem bazenu so se plavalci v plavalke kranjskega Triglava in Radovljice tekmovali v tretjem kolu plavalnega mnogoboka.

Tudi v tem nastopu se je pokazalo, da vse Triglavani in tudi Radovljčani dobro napredujejo. V obeh disciplinah, 200 m hrbtno in 100 m delfin, so bili doseženi odlični rezultati.

Rezultati — 200 m hrbtno — ml. pionirji B — 1. S. Jocić 3:18,6; 2. B. Rus 3:17,5; 3. Vene 3:20,1; ml. pionirji A — 1. Prislani 3:38,4; 2. Mrkač 2:42,7; 3. Oberstar 2:54,1; ml. pionirji — 1. Veličkovič 2:43,3; 2. Kadotić 2:36,8; 3. B. Bešter 2:33,0; mladinci — 1. D. Petrić 2:28,6; 2. Celar (oba Triglav) 2:36,8; 3. Jug 2:36,8; 4. Cilemsek (oba Radovljica) 2:40,0; člani — 1. B. Petrić 2:21,1; 2. Koselj 2:36,2; 3. Globocnik 2:39,8; ml. pionirji B — 1. Savinček 3:02,1; 2. Kalan 3:18,1; 3. Marjana Mohorič 3:40,3; ml. pionirke A — 1. Marjeta Mohorič 2:53,8; 2. V. Stetner 3:09,1; 3. Vojčić 3:15,8; st. pionirke — 1. Kosirnik 2:34,7; 2. Praprotnik 3:38,8; 3. Rebolj 2:44,7; mladinke — 1. Berdonček 2:42,6; članice — 1. Bertoncelj 3:00,1; 100 m delfin — ml. pionirji B — 1. B. Rus 1:24,5; 2. S. Jocić 1:28,5; 3. Demšar 1:41,0; ml. pionirji A — 1. Prislani 1:19,8; 2. Marenič 1:20,3; 3. Oberstar 1:22,0; st. pionirji — 1. A. Jocić 1:07,6; 2. Kadoić 1:08,0; 3. Veličkovič 1:09,4; mladinci — 1. D. Petrić 1:04,6; 2. Celar (oba Triglav) 1:05,8; 3. Jug 1:10,1; 4. Cilemsek (oba Radovljica) 1:08,8; člani — 1. B. Bešter 1:01,8; 2. Koselj 1:06,5; 3. Globocnik 1:09,2; ml. pionirke B — 1. Kalan 1:33,4; 2. Savinček 3:36,0; 3. Marjana Mohorič 1:55,3; ml. pionirke A — 1. Marjeta Mohorič 1:22,2; 2. Vojčić 1:32,0; 3. V. Stetner 1:38,0; st. pionirke — 1. Praprotnik 1:09,6; 2. Cvek 1:10,6; 3. Rebolj 1:16,6; mladinke — 1. Berdonček 1:09,6; članice — 1. Bertoncelj 1:28,0; 3. M. pranjo — ml. pionirji C — 1. B. Rebolj 1:46,6; 2. K. Mohorič 1:49,4; 3. A. Atbe 1:50,0; ml. pionirji B II — 1. M. Ažbe 1:50,3; 2. Radončić 1:55,8; 3. R. Cesar 1:57,6; ml. pionirke C — 1. Grill 2:01,0; 2. B. Vojčić 2:17,5; 3. Polenc 2:19,1; ml. pionirke B II — 1. E. Pintar 1:51,3; 2. F. Pintar 2:09,6. — dh

Rokomet

Visoka zmaga Jelovice

KRANJ — V republiški mladinski rokometni ligi-center so odigrali deveto kolo. Visoko zmago so zabeležili rokometisti Jelovice v srečanju z ekipo Kamnika, polemenib pa je tudi uspeh ekipi Peka nad ekipo Itas-Kočevja. V vodstvu so se vedno rokometisti Jelovice. Edini poraz od gorjenjskih ekip je doživelova ekipa Kranja v srečanju z borbeno ekipo Grosupelj.

JUTRI ZAČETEK PIONIRSKEGA PRVENSTVA

KRANJ — Jutri in v nedeljo se pričnejo predtekmovanja zimskega prvenstva za pionirje in pionirke. Za letodni zimsko prvenstvo se je prijavilo kar 38 ekip od 20 ekip pionirjev in 18 ekip pionirke. Pionirke so razdeljene v štiri skupine: vzhod, jug, zahod in center. Skupina center bo igrala v dvorani na Podnu v Šk. Loka, sodelovalo pa bodo ekipa Alpresa, Olimpije, Dupelj in Itas-Kočevja. Tudi pionirji bodo razdeljeni v štiri skupine, skupina center pa bo igrala v Ribnici. Sodelovalo bodo ekipi: Slovan, Inles, Krka in Jelovica. Tekme v skupini center se bodo pričele jutri ob 9. uri, finalni obračuni pa bodo na spored 15. ozimora 16. novembra letos. — J. Kuhar

Smučarski skoki

Odličen trening na snegu

LJUBLJANA — Jugoslovanski smučarski skakalci Norčič, Benedik, Lotrič, Bizjak, Žagar in Ulaga so te dni odlično opravili snežni trening na italijanskem prelazu Passo Rolle. Zvezni trener jugoslovanske skakalne A vrste Janez Jurman je dejal: »Trening na 60-metrski skakalnici, katero so pomagali graditi tudi nasi in italijanski reprezentanti ter italijanski vojaki, je izredno uspel. Čeprav smo prvotno načrtovali, da bomo trenirali v Val Senalesu, so bile snežne razmere in vreme za nas tu neugodne. Ni nam žal, da smo odšli na Passo Rolle. V teh dneh treninga smo imeli res dobre pogoje za trening. Vadili smo skupaj z italijanskimi reprezentantmi. Škoda je, da z nimi ni bilo tistih reprezentativ, ki so v JLA.«

KRANJ — SKRBNE PRIPRAVE NA NOVO SMUČARSKO SEZONO — Tako kot povsod v Sloveniji se tudi smučarji kranjskega Triglava skrbno pripravljajo na novo smučarsko sezono. Alpinci, skakalci in smučarski tekači Triglava so zgodaj začeli s pripravami. Vsi tekmovalci in tekmovalke ne bodo v sezono prišli nepripravljeni. Klubi Triglava se pripravljajo tudi na tradicionalni smučarski sejem, ki bo od 20. do 23. novembra na Gorenjskem sejmu. Tu bodo imeli poseben paviljon, v katerem bodo predstavili svojo dejavnost. Tu se bodo vse lahko vpisali tudi v njihove vrste. V vseh treh disciplinah je natpan koledar prireditev. Da bodo tekači smučne dobro pripravljene, bo skrbel nov teptalni stroj, ki ga so pri Triglavu dobili sredi meseca februarja. Vendar bo zanj še dovolj časa, da ga bodo lahko uporabili tudi za pripravo prog v občini in izven nje. Tako naj bi v krajevnih skupnostih in drugih športnih organizacijah poskrbeli, da bodo tekači proge naredili tudi za rekreative. Zato juri bo na voljo ta teptalni stroj. Le Triglavu bo treba sporočiti, kdaj in kje naj potegnejo smučino. (dh)

Atletika

Atletsko prvenstvo šolarjev

TRŽIČ — V preteklih dneh so ŠSD na tržiških osnovnih šolah pripravila občinska prvenstva v atletiki za učence od tretega do osmega razreda. Prvenstvo so potekalo v lepem vremenu in so bila dobro organizirana. Skupno je nastopilo 250 mladih atletov in atletin, ki so se pomerili v osemih disciplinah. Največ uspeha so imeli člani ŠSD Polet z osnovne šole heroja Bratča, ki so zmagali v vseh treh starostnih skupinah pred ŠSD Storžič z osnovne šole heroja Grajsarja in ŠSD Kokrski odred z istoimensko šolo Križah.

Rezultati — tretji in četrti razredi: fantje — 60 metrov: 1. Pejačinovič 9,13 (St); 2. - 3. Mlinarič (Po) in Florjančič (St) 9,25; dekleta — 60 m: 1. Podrečar (Po) 9,70, 2. Marcela (St) 9,75, 3. Hladnik (Po) 9,80; 600 m — fantje: 1. Florjančič (St) 1:56,35, 2. Albreht (Ko) 1:58,00, 3. Strukelj (Po) 1:58,65; dekleta: 1. Kačić 2:09,64, 2. Hladnik 2:11,23, 3. Kern 2:12,34 (vse Po); daljnina — fantje: 1. - 2. Škofic (St) in Mlinarič (Po) 396, 3. Hudobivnik (Po) 385; dekleta: 1. Slatnar 352, 2. Sušnik 344 (obe Po), 3. Dolžan (Ko) 340; met zogice — fantje: 1. Laibacher (Po) 38,40, 2. Pavček 35,61, 3. Alagič (oba St) 35,19; dekleta: 1. Hladnik (St) 26,11, 2. Kern 25,57, 3. Slatnar (obe Po) 20,21; skupno: 1. Polet 11,02; 2. Š. Štrajc 10,59, 3. Kokrski odred 9,77; peti in šesti razredi: tek na 60 m — fantje: 1. Klemenčič 8,64, 2. Koselj (oba Po) 8,70, 3. Kralj (Ko) 9,01; dekleta: 1. Meglič 8,87, 2. Šober 9,08, 3. Bešter 9,09 (vse Po); 600 m — fantje: 1. Markič (Ko) 1:49,63, 2. Šmid (St) 1:55,36, 3. Šivic (Ko) 1:55,36; dekleta: 1. Stojko (Po) 2:08,14, 2. Glavč (St) 2:09,14, 3. Terovsky (Po) 2:11,07; skok v daljino —

— fantje: 1. Štrajc (Po) 415, 2. Kralj (Ko) 406, 3. Koselj (Po) 407; dekleta: 1. Grdič (St) 379, 2. Sumič (Po) 376, 3. Bohinc (St) 365;

skok v višino — fantje: 1. Rudolf (Po) 135,

2. Breška (Ko) 130, 3. Ahačič (St) 125;

dekleta: 1. Meglič (Po) 126, 2. Štrajc (Ko) 120, 3. Bešter (Po) 120; met zogice —

fantje: 1. Mlinarič (Ko) 46,60, 2. Sekulič (Po) 46,20, 3. Osman (St) 49,94; dekleta: 1. Oranič (Ko) 33,52, 2. Kapelj (Po) 33,10, 3. Horjan (Ko) 33,56; Ekipno: 1. Polet 1046, 2. Storžič 723, 3. Kokrski odred 720; sedmi in osmi razredi: tek na 100 m — fantje: 1. Meglič 12,25, 2. Šemrov (oba Po) 12,92, 3. Paplar (St) 13,33; dekleta: 1. Župan (Ko) 14,00, 2. Bukanik (Po) 14,36, 3. Termot (St) 14,33; 300 m — fantje: 1. Ovenc 43,39, 2. Novak 43,66, 3. Ribič (vsi Po) 43,70; dekleta: 1. Koder (Po) 48,90, 2. Roman 48,64, 3. Gramic (oba Po) 48,90; 1000 m — fantje: 1. Škarper (St) 3:07,73, 2. Špendel (Ko) 3:10,59, 3. Subtar (St) 3:15,30; 300 m — dekleta: 1. L. Lec (St) 1:54,95, 2. Šerbov (Po) 1:56,90, 3. Podun (obe Po) 1:58,00; skok v višino — fantje: 1. Bešter (Po) 180, 2. Miklješ (St) 150, 3. Godovnik (Po) 150; dekleta: 1. Termot (Po) 155, 2. Dovžan (Po) 150;

3. Puhar (St) 150; skok v daljino — fantje: 1. Meglič 549, 2. Bešter (oba Po) 514, 3. Paplar (Po) 507; dekleta: 1. Bukanik

MERCATOR – ROŽNIK n. sub. o.
TOZD PRESKRBA n. sub. o.

Razpisna komisija za razpis opravljanja del in nalog individualnega poslovodnega organa razpisuje v skladu z določili Statuta in sklepa Delavskega sveta TOZD prosta dela in naloge:

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, izpolnjevati še naslednje:

1. da ima višjo šolsko izobrazbo ter najmanj pet let delovnih izkušenj na vodilnih delih oziroma nalogah v blagovnem prometu, Kot enakovredno se smatra z odločbo priznana višja strokovna izobrazba po splošnih aktih podjetja.
2. da je državljan SFRJ in moralnopolitično neoporečen.

Dela in naloge razpisujemo za 4 leta. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljajo v 15 dneh po objavi razpisa v zaprti ovojnici z oznako »za razpisno komisijo« na naslov: Mercator-Rožnik, n. sub. o., TOZD Preskrba n. sub. o., Tržič, Trg Svobode 27.

Prijava naj vsebuje:

- opis dosedanjih zaposlitve,
- dokazilo o izpolnjevanju pogojev,
- življenjepis

MODNA KONFEKCIJA
»KROJ«
Škofja Loka

razpisuje prosta dela in naloge

1. VODENJE TEHNIČNEGA SEKTORJA 2. VODENJE FINANČNO RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev se zahtevajo še naslednji pogoji:
pod 1.: - visoka ali višja šola tekstilno-konfekcijske smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj na vodilnih delih v stroki

pod 2.: - visoka ali višja šola ekonomske smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj

Izbira kandidata bosta imenovana za 4 leta.

Kandidati naj pošljajo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi razpisa na naslov:

Modna konfekcija Kraj Škofja Loka, Kidričeva cesta 81.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 10 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

DELAWSKA UNIVERZA
TOMO BREJC
KRANJ

sprejemamo prijave v tečaj tujih jezikov za otroke in sicer:

V TEČAJ NEMŠKEGA JEZIKA:
za predšolske otroke od 5 do 7 let
za šoloobvezne otroke od 7 do 15 let

V TEČAJ ANGLEŠKEGA JEZIKA:
za šoloobvezne otroke od 7 do 15 let

Tecaji trajajo 60 izobraževalnih ur in sicer enkrat ali dvakrat na teden po dve šolski ur.

Stroški tecaja znašajo 1.600 din za posameznika.

Pouk bo v prostorih Delavske univerze Tomo Brejc Kranj, Cesta Starega Zagorja 1., v popoldanskem in popoldanskem času.

Prijave sprejemamo vsak dan razen sobote od 7. do 14. ure osebno ali po telefonu na št. 27-481.

Osnovna šola LUCIJAN SELJAK Kranj

Komisija za delovna razmerja osnovne šole Lucijan Seljak Kranj razpisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge (na centralni šoli)

UČITELJA TELESNE VZGOJE
- predm. učitelj, profesor telesne vzgoje

KUHARICE
- KV kuharica

Zacetek del in nalog kuharice takoj, učitelja telesne vzgoje 26. 1. 1981.

UČITELJA
v OPI v Mavčičah od 26. 1. 1981 do 25. 6. 1981 - za določen čas
(zadnji učitelj)

Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

poliks ŽIRI

Razpisna komisija pri delavskem svetu DO Poliks Žiri razpisuje prosta dela in naloge

VODJE RAČUNOVODSTVA za dobo štirih let

- Pogoji:**
- višja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali druge splošne smeri,
  - najmanj 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
  - srednja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali druge splošne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
  - da je moralno-politično neoporečen,
  - da izpoljuje splošne in posebne pogoje, predvidene za ta dela in naloge

Kandidati za razpisana dela in naloge naj svoje vloge pošljajo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov Poliks Žiri, Splošni sektor, Stara vas 37, 64226 Žiri, s pripisom: »Za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po razpisanim roku.

Razpisna komisija pri delavskem svetu TOZD Lahka obutev razpisuje prosta dela in naloge

VODJE TEHNIČNEGA SEKTORJA za dobo 4 let

- Pogoji:**
- višja strokovna izobrazba čevljarske smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
  - srednja strokovna izobrazba čevljarske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
  - da je gospodarsko razgledan,
  - da je moralno-politično neoporečen,
  - da izpoljuje splošne in posebne pogoje, predvidene za ta dela in naloge

Kandidati za razpisana dela in naloge naj pošljajo svoje vloge v 15 dneh od dneva objave na naslov Poliks Žiri, Splošni sektor, Stara vas 37, Žiri, s pripisom »Za razpisno komisijo TOZD Lahka obutev«.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po razpisanim roku.

Delovna organizacija
ETIKETA ŽIRI p. o.

razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili:

VODENJE KOMERCIJALNEGA SEKTORJA

- Pogoji:**
- višja šola ekonomske ali komercialne smeri,
  - poznavanje poslovanja delovne organizacije, znanje tujega jezika, (nemščina ali angleščina),
  - 4 leta delovnih izkušenj v komerzialnem poslovanju

Zraven zgoraj navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- splošne pogoje določene z zakonom in v skladu z družbenimi dogovori o kadrovski politiki,
- pravilen odnos do samoupravljanja,
- da imajo sposobnost vodenja in organiziranja delovnega procesa in drugih aktivnosti v skladu s samoupravnimi splošnimi akti.

Imenovanje velja za dobo 4 let.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev morajo kandidati poslati v zaprti ovojnici najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa na naslov Etiketa Žiri, Delavski svet z oznako »Odbor za delovna razmerja«, Dobračeva 212, 64226 Žiri.

Nepopolnih vlog razpisna komisija ne bo upoštevala. Sklep o imenovanju bodo kandidati sprejeti v roku 30 dni po sprejemu sklepa delavskoga sveta. Stanovanj DO nima na razpolago.

SŽ Veriga Lesce

Komisija za delovna razmerja TOZD TIO razglaša prosta dela in naloge

NASTAVLJALCA NA REVOLVERSKE STRUŽNICE

Zahtevan poklic: - strugar
- strojni ključavničar

Delovno znanje: - 48 mesecev kot strugar

Kandidati naj vložijo prijave najkasneje v 15 dneh po objavi na naslov SŽ Veriga Lesce - kadrovská služba.

Kandidati bodo seznanjeni z rezultati objave v 15 dneh po preteklu prijavnega roka.

Osnovno zdravstvo Gorenjske o. o. TOZD Zdravstveni dom Kranj b. o. Gospodinjska 10

OBVEŠČAMO VSE OBČANE, DA BOMO CEPLILI PROTI GRIPPI Z MRTVIM CEPIVOM. CEPLJENJE BO V ZDRAVSTVENEM DOMU KRAJN IN SICER:

Prvo cepljenje:
17. 11. 1980 od 9. do 11. ure
18. 11. 1980 od 16. do 18. ure

Drugo cepljenje:
15. 12. 1980 od 9. do 11. ure
16. 12. 1980 od 16. do 18. ure

Cena dvakratnega cepljenja znaša 90 din.
Potreben znesek plača udeleženec pri prvem cepljenju.

Upravni odbor
DELAVSKE UNIVERZE
TOMO BREJC KRAJN

objavlja prosta opravila in naloge

TAJNICE

za določen čas s krajšim delovnim časom
(nadomeščanje delavke na poročnikom dopust).

Pogoji:

- dokončana upravno administrativna šola in tri leta delovnih izkušenj.

Rok za prijavo je 15 dni od objave.

OSREDNJA KNJIŽNICA
občine Kranj
Tavčarjeva 4

Odbor za delovna razmerja
razpisuje dela in naloge

ČISTILKE

za nedoločen čas s 3-mesecnim poskusnim delom.
Delo je v popoldanskem času.
(zaželeno so delovne izkušnje)
Razpisni rok je 15 dni po objavi.

Prijave z življenjepisom
podljite na upravo knjižnice.

Prevzem del je možen takoj.

ŽIVINOREJSKI
VETERINARSKI ZAVOD
GORENJSKE – KRAJN

DEŽURNI VETERINARI

od 7. 11. – 14. 11. 1980

Za občini Kranj in Tržič
LOKAR Franc, dipl. vet.,
Kranj, Žaneva 12, tel.:
23-916
BEDINA Anton, dipl. vet.,
Kranj, Betonova 58, tel.:
23-518

Za občini Radovljica in
Jesenice
GLOBOČNIK Anton, dipl. vet.,
Lesce, Poljska pot 3/a, tel. 74-629

Za občino Škofja Loka
HABJAN Janko, dipl. vet.,
Žiri 130, tel. 60-280
LIKOSAR Dušan, dipl. vet.,
Škofja Loka, Podlubnik 64, tel. 60-939

Delurna služba pri Živinorejskem
veterinarskem zavodu Gorenjske v Kranju,
Iva Slavca 1, tel. 25-779 ali
22-781 pa deluje neprekleno.

PODJETJE ZA PTT
PROMET KRAJN
n. sol. o. Kranj, Poštna ul. 4

TOZD za PTT promet Kranj
o. sub. o. Kranj, Poštna ul. 4

TOZD za PTT promet Kranj
objavlja prosta dela in naloge

PRIPRAVLJANJE
DOSTAVLJANJE
IN OBRAČUNAVANJE
PTT POŠILJK
(pismonebita)

na pošti Kranj 1. Delo se
zdržuje za nedoločen čas.

Nudimo vam:

- stimulativne osebne dohode,
- samostojno in zanimivo delo na terenu,
- možnost izobraževanja ob delu.

Od kandidatov pričakujemo:
- vestnost in veselje do dela
z uporabniki ptt storitev
na terenu.

Poiskusno delo traja en mesec.
Vabimo vse kandidate, da
se osebno zglasijo v ta ništvi TOZD, Kranj, Poštna
ulica 4.

Naš dojenček

Med boleznimi zaradi pomanjkanja vitaminov je na prvem mestu rahič kot posledica pomanjkanja vitamina D. Med nalezljivimi boleznimi sta za necepljenega dojenčka najbolj nevarna oslovski kašelj in tuberkuloza. Pred nekaterimi nalezljivimi boleznimi je otrok prvič šest mesecev zaščiten, če jih je prebolela mati kot otrok (ospice).

Doenček se povprečno zredi za 20 do 25 gramov dnevno, mesečno povprečje je 500 do 600 gramov. V petem mesecu podvoji, na koncu prvega leta potroji porodno težo. Zraste približno za 22 do 25 centimetrov in dobi v enem letu osem zob. Možgani in drugi deli živčnega sistema sešte po rojstvu dalje razvijajo in dozorevajo, s tem vred pa rastejo otrokove duševne in telesne zmožnosti. Oboje je tesno med seboj povezano in nam ravno v prvem letu služi kot osnova za presojanje pravilnega otrokovega razvoja. Izrazito zaostajanje za vrstnik v držanju glavice, sedenju, stanju ali hoji lahko pomeni, da z razvojem možganskega živčevja nekaj ni v redu, posebno če smo izključili možnost drugega obolenja (rahitis, mišične bolezni).

Dojenčka imenujemo otroka od končanega prvega meseca življenja do končanega prvega leta starosti. V tem razdobju se otrok izredno hitro telesno in duševno razvija. Zaradi popolne odvisnosti od okolice je še vedno močno izpostavljen raznim škodljivim vplivom. Se vedno je njegovo zdravje odvisno od dobre nego in pravilno sestavljene hrane, ki mora vsebovati vse snovi in vitamine, potrebne za njegov razvoj. Čuvati ga je treba tudi pred vsemi okužbami. Kadar se ne oziramo na ta pravila, oboleva dojenček zaradi motenj v prebavi, zaradi bolezni dihalnih organov, vnetij srednjega ušesa in kožnih okužb.

Ali veste da ...

... bo fižol v zrnih, ki ga kuhamo za solato, fižolovo juho ali podobno, veliko bolj okusen, če mi pri kuhanju dodamo lоворov list, nekaj zdrobljenih poprovih zrn, peteršiljeve vejice ali korenino in kakšno obrano kost od suhega mesa ali kožo suhe slanišne?

... bi morali pred vsako zimo pregledati in očistiti oljne gorilce pri centralnih pečeh? Ce je le za milimeter preveč odprta šoba, je poraba olja lahko takoj za okoli pet odstotkov večja. Seveda pa je najbolje, da za pregled in ureditev gorilca pokličete v hišo strokovnjaka.

... luknjico v preprogi, ki jo je izzgal cigaretni ogorek, popravimo sami? Z ostrim nožem izrežemo ogorel rob, iz ostanka preproge izrežemo prav tako velik in tako oblikovan delček, kot je luknjica v preprogi, in ga enostavno zapečimo vanjo. Nihče ne bo opazil, da je preproga zakrpana.

... lahko ostanke mila koristno uporabimo? Ko se jih nekaj nabere, jih razrežemo, raztopimo v mlačni vodi in to gosto milinico dodajamo vodi v kateri peremo nylon ali elastične nogavice.

Dežnik

Da nam bo služil čim dlje, moramo tudi dežniku posvetiti potrebno skrb. Z mokrega dežnika najprej dobro otresemo dežne kapljice ali sneg. Blatne madeže takoj zmijemo s čisto mlačno vodo. Razpet dežnik nato postavimo na tla in posušimo. Dežnika ne sušimo obešenega na vrvi s konico navzdol, ker pri tem odteka voda v podloženi del dežnika in zastaja v žlebovih viter. Zastajanje vode v dežniku povzroča rjavačje kovinske palice in ogrodja, blago pa dobiva rjaste madeže. Koristno je, da ogrodje dežnika zbršemo s suho krpo. Suhe dežnike spravljamo navadno v omaro. Dežnikov ne zvijamo tesno, ker se tako blago prehitro lomi. Zložljive dežnike hranimo v omari zravnane.

Dišavnice in začimbe

TIMIJAN

Timijan je nizek grmček, doma ob Sredozemskem morju, pri nas ga tu pa tam gojijo po vrtovih. Imma prijeten vonj, zato je že od srednjega veka dalje cenjena dišavnica. Timijan ki ga dobimo celega ali zmletega, je razmeroma blaga dišavnica, zato ga lahko denemo v jed nekoliko več.

Timijan dodajamo juham in omakam (skupaj z majaronom), ribam, mesnim jedem (skupaj z majaronom), zelenjavni, krompirju, marinadam, vloženi zelenjavni; iz njega pravljamo tudi dišavni kis.

nasveti moda kmečke jedi

Vrt v hiši

Ker je proti koncu oktobra vse manj svetlobe, rastline ponehavajo rasti. To se pozna tudi pri porabi vode. Zato zalivamo mnogo previdnejše kakor poleti. V bistvu smemo zalivati samo takrat, ko je zemlja na vrhu dovolj suha. To velja za rastline v topnih in tudi hladnih prostorih. Ko pa zalijemo, naj se zemlja nasrka dovolj vlage. Kako uro potem odlijemo iz podstavka preostalo vodo.

Ni bistveno, ali naj nalijemo vodo od zgoraj ali v podstavek. Bolj pomembno je, da med zalivanjem, zlasti pozimi, ne polivamo listov. To še posebno velja za ciklame, saj tako rade gnijego. Kdor naliva vodo v podstavek, naj upošteva gornji nasvet, da vodo potem odlijije.

Za zalivanje rastlin v topnih sobah uporabljamo vodo, ki ima enako temperaturo kakor soba. Hladna voda izpod vodovodne pipe rastlinam oziroma koreninam močno škoduje.

V močno kurjenih sobah je zrak za sobne rastline presuh. Za vlažnejše ozračje skrbimo tako, da zrak naprišimo z vodo. Posebej je to važno za listnate rastline. Pri cvetočih rastlinah, kakor so ciklame, primule in podobno, pa tega ne delamo, ker bi z rosenjem poškodovali cvetove. Zrak navlažimo tudi s posodami, dovolj širokimi, seveda, v katere naličamo vodo. Če take posode stojijo na peči oziroma radiatorju, je izhlapevanje še večje. Dobe se pa v naših trgovinah tudi ozki tulci, ki jih obesimo med rebra radiatorja in jih napolnemo z vodo. Teh je treba seveda več, da dobimo primerno vlagu v prostoru. Imamo pa na voljo tudi lične električne vlažilce zraka.

Prazniki se bližajo in že zdaj moramo pomisliti na pravilo, da ta vzemirajoči čas. Letošnja zima padajočih, obdelanih s čipko, z ožkimi »robčki. To vam jo predstavljamo, je iz odličnega svilenega krožnega obroka. Najlepša je v beli barvi, nežne barve šampanjca pa zelo elegančna. Če izberemo zraven tudi krilo iste barve, bo zraven zelo pristojal svetlec kovinski pas, ozke kovinske reznice in dolgi uhani, ki so primerni za svečane in nutke.

Obutev moramo negovati

Obutev se mora s svoji oblikami in velikosti prilegati oblikam noge. Posebno skrbno moramo izbrati otroško obutev, da ne ovira pravega razvoja in rasti nog. Tesno obutve lahko čevljajo nekaj tegne. Lahko jo nategnemo tudi sami čevljaje obujemo v deževnem vremenu. Čevljii bodo obdržali lepo obliko, če bomo pravilno obivali in sezuvali, to pa pazljivo odpenjali in zapeljali gumbe, vezalci, nategovali in zravnali jezik. Zelo zdravo je, če dnevno ali celo dvakratno menjamo čevljaje. Copate brez pet pri dnevu zrave, ker ne nudijo nogi nobene opore. Tudi previsoke, ozke pete in zelo ošiljeni čevljii so nezdravni in nam kvarijo noge.

Ko čevlje sezujemo, jih natlačimo z zmečkanimi papirjem ali nataknemo na kovinske, plastične ali lesene napenjače za čevlje, tako da se izravnajo gume. Najbolje je, če blatne čevlje takoj umijemo s hladno ali mlačno vodo in zbršemo s suho krpo. Tudi pravilno čevlje obrišemo s suho krpo. Le robeve in podplatne zrastimo s krtačo. Mokre čevlje osušimo na suhem in zračnem prostoru, nikakor pa ne na peči ali tik ob radiatorju. Ker prah in blato razjedeta usne, je pravilno čevlje čim prej očistimo. Ko jim odstranimo prah, je najbolje, da namažemo nanje s primerno mehko krpo, krema za čevlje, pustimo nekaj minut, da jo usne vpije, nato pa čevlje osvetlimo z mehko volneno ali flanelasto krpo. Če uporabljamo krtačo za svetlenje, mora biti zelo mehka. Po svetlenju s krtačo pa moramo še drgniti usne s krpo toliko časa, da se na njem ne pozna sled, če potegnemo s prstom po njem.

ZDRAVJE V NARAVI

POR (Allium porrum)

Naravno zdravilo za boljše izločanje želodčnih in črevesnih žlez, jeter in žolčnika, ugodno deluje tudi na jetra in ledvice ter prožnost očilja.

Por je znana vrtna rastlina, ki jo uporabljamo kot zelenjava in začimbo, manj poznana pa je kot zdravilno zelišče. Por je soroden česnu in čebuli, vendar je milejšega okusa; ne draži k soljenju; ker vsebuje vitamine A, B in C, spada k zimski zelenjadi. Najbolj cenjene zdravju koristne snovi pa so eterična olja z žveplom, ki ugodno delujejo na prebavne organe in na organe za izločanje žolčja. Mineralne snovi v poru pospešujejo delovanje ledvic in s tem izločanje urina, zato ga zeliščarji priporočajo kot zdravilo zoper ledvične kamne.

Žvepelno eterično olje je znano, da načinko draži in povzroča izločanje želodčnih in črevesnih žlez, jeter in žolčnika, kar preprečuje gnitje in vrenje v prebavilih, to pa močno vpliva na človekovo zdravje.

Por lahko uporabljamo surov ali kuhan, vsekakor pa je bolje, da uporabljamo surovega. Nekateri ga jedo kot jabolk, vendar tisti, ki imajo občutljiveži želodček, naj pred tem zaužijejo nekaj kruha oziroma naj ga jedo s kruhom. Por ne uživajmo na prazen želodček, ker preveč draži sluznice. Pri vsej zdravilnosti pora, pa je treba priporočiti, da je pri uživanju pora potrebna prava mera, saj vsako pretiravanje lahko škoduje, posebno tistim, ki imajo težave z želodcem, jetri, žolčen ali ledvicami.

Por je koristen tudi za očilje, ker ohranja žile prozne, zdrave in mlade. V ta namen so priporoča, da por nasekljamo ali narabimo in potresemo na kruh, ki smo ga namazali s surovim maslom ali margarino. Za tiste, ki bi svoje žile radi ohranili prozne in mlade, priporočajo praktiki, naj vsak drugi dan zavžijejo omenjen »porov namaza. Kdor se bojí malec neprjetne »sape« naj takoj po porovi malici prezveči praženo kavino zrno ali malec zmlete pražene kave.

ABC

Slovenski štruklji

Inž. PAVLE HAFNER

Katera slovenska dežela je bila zibelka naših kuhanjih štrukljev, je danes težko ugotoviti. Nekateri narodopisci trdijo, da je bila to Dolenjska. Dejstvo je, da so štruklji stara slovenska jed. Prve zapiske najdemo v graškiku kuharski knjigi iz leta 1589. Ta jed je bila že v preteklih časih poznana po vsej Sloveniji. V posameznih krajev jih po svoje pripravljajo in uporabljajo različna hranična, zlasti gledne nadeve.

Sprva so pripravljali jedila, ki niso sličila na današnje štruklje, a so jih imenovali štruklji. Stara gorenjska jed so »glhi štruklji«, ki nič ne sličijo današnjim. Iz moke, vode, soli in kvassa je gospodinja zamesila testo. Ko je vzlo, ga je pregneta, naredila za dobro ped dolge, 4 centimetre široke štrukče. Ne preveč vzhajane je dala kuhati v slan krop. Skuhane je z viličami raztrgala na kose ter zabelila z ovirkami in prepräženo čebulo.

Ribničani imajo svoje štruklje iz kruha. Iz zdrobljenega, s suho juho navlaženega kruha, z vmesanimi jajci in narezanim suhega mesa gospodinja oblikuje 20 centimetrov dolge, ne preveč vzhajane štrukče, ki jih zavije v prtič in kuha v suhi juhi.

Svojevrstni so kobarški štruklji. Iz poparjenih in dobro premešanih moke gospodinja naredi tanek svaljek in ga nareže na male komade. Te koščke z roko splošči v podolgovate krpiche. Na krpiche položi svinčne iz zmetlih orehov, sladkorja, rozin in cimeta ter jih zavije. Te štruklje kuhajo ali pečajo. Zabelijo jih z na maslu popraženimi drobtinami.

Iz gornjih načinov ugotavljamo, da so današnji štruklji imeli pestro razvojno pot.

Prvi štruklji so bili samo iz vlečenega testa.

Prve štruklje so delali iz bele moke,

kasneje iz ajdove. Ajdove štruklje imenujejo na Dravskem polju »ajdenčki«.

Štruklje kuhamo v slanem kropu,

parimo na sopari ali pa jih pečemo v peči.

V staro slovenski kulinariki so bili

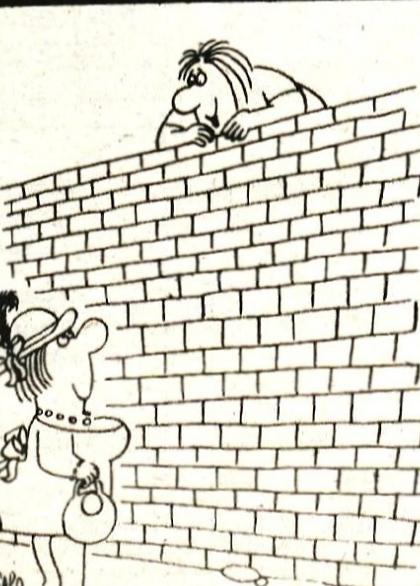
štruklji zelo željena jed in so morali biti ob določenih priložnostih redno na mizi. Niso

bili praznična jed. Na mizo so prišli ob nekaterih kmečkih opravilih, in to ob setvi, košnji, žetvi, mlatvi, trljenu lanu, predenju, pozimi ob mlatvi ajde in fižola. Tudi ob družinskih praznikih in v postu so bili redna jed.

Vsi narodi Evrope pripravljajo razne kuhanje močnate domače narodne jedi. Imajo razne smoke, narastke, »specle« (Bavari), raviole, lansagne, polente (Italijani), boulette (Francozi), krapke, knedlige (Čehi) boerege (Turki), kluske, koldunyje (Poljaki), galaške, varjemike, bline (Rusi). Kdor pozna te evropske kuhanje močnate jedi, mora priznati, da slovenski štruklji spadajo med najokusnejše. Tudi izbira nadeva je pri naših štrukljih najbolj obširna. V naših kulinaricnih literaturah je zbranih preko 60 receptov kuhanih v kropu, na sopari in pečenih štrukljev. (Pečenih štrukljev ne smemo zamjenjati s »štrudlji« iz listnatega testa. »Štrudelj« ni slovenska narodna jed.) V kropu kuhamo zavite v vlažno, ožmeto, z drobtinami posuto krpo. Na sopari so jih naše stare mame kuhalo tako, da so štruklje položile na rešeto, rešeto pa nad soparo in pokrile. Druge gospodinje so čez lonec vrele vode napele prtič, nani položile štruklje in jih pokrile s ponovo. Parjeni štruklji so suhi, zvitne plasti so v rezinah lepo vidne.

Prvi način pečenja štrukljev v peči se je nekoliko razlikoval od današnjega. Gospodinja je pripravljena štruklje v zvitku položila na pomokan lopar in vsadila v krušno peč. Pred leti sem opazoval staro kmečko mamo, ki je še na tak način pekla štruklje. Opozorila me je, da mora biti testo lepo vlečeno, nikjer stregano in tesno zvitno. Zunanji konec zvitka je močno stisnila in ga položila preko zadnjega zavoja, kajti, če bi nadev med peko lezel iz testa, bi se razlil po površini. Omenila mi je tudi, da nekateri kuharje zadnjem del testa ne premažejo z nadevom, temveč s stepenim jajcem, da se testo sprime in zapre iztok nadeve.

HUMOR

»Zdaj pa res moram končati, go-spa Peteršiljkova, mojega moža že ramena bole!«

RADIJSKI SPORED

SLOBOČA, 8. NOV.

Prvi program

4.00 Dobro jutro! - 8.08 Pioniki tedenik - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Sobotna matiša - 11.05 Zapojimo pesem - 11.20 Svetovna reportaža - 11.40 Zapojite z nami - 12.10 Godba v ritmu - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Veseli domaci napeti - 13.00 Danes do 13.00 Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.05 Kulturna panorama - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Škatlica z radio - 18.30 Iz dela Glasbene zadržine Slovenije - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Mladi mostovi - 20.00 Slobotni zabavni večer - 21.00 Za prijetno razvedrilo - 21.30 Godba za naše izseljence - 21.35 Lirični utrinki - 23.10 Z našimi notami po naši domovini - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Slobota na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Radi sti poslušali - 13.35 Glasba iz Amerike - 14.00 Slednja republik in pokrajin - 14.30 Iz naših sporedov - 15.00 Hitri prsti - 15.45 Mihail za Moni Kovac - 16.00 Naš podlistek - 16.15 Melodije - 16.40 Glasni casino - 17.35 Lahka glasba jugoslovenskih avtorjev - 18.00 Pol ure za chanson - 18.35 Iz naših krajev - 18.50 Sledna medigra - 18.55 Sledi po kulturi - 19.25 Slobotna stereorama - 21.15 Naša nočna glasba - 21.45 V soboto obujamo spole - 22.45 Zrcalo dneva - 23.00 Glasba za konec programa

Drugi program

8.00 Nedelja na valu 202 - 13.00 V nedeljo se dobimo - šport, glasba in še kaj - 14.20 Iz roda v rod - 16.00 Pet minut humorja - 19.30 Stereo-rama - 20.30 Glasba iz starega gramofona - 21.30 Novosti iz francoske diskoteke - 21.45 Jugoslavenska rock-scena - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

PONEDELJEK, 10. NOV.

Prvi program

4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.25 Ringaraja - 8.40 Izberite pesmice - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za ... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Veliki revijski orkestri - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših sporedov - Iz naših krajev - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.05 V gosteh pri zborih jugoslovenskih radijskih postaj - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Na ljudsko temo - 18.25 Zvočni signali - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Mihe Dovžana - 20.00 Kulturni globus - 20.10 Iz naše diskoteke - 21.05 Glasba velikanov - 22.15 Informativna oddaja v angleščini in nemščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Popevke z jugoslovenskih studiev - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Za ljubitelje jazza

Drugi program

8.00 Ponedeljek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Z evropskimi revijskimi in plesnimi orkestri - 13.30 Novice - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Ponedeljkov križemkrat - 14.20 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu - 16.00 Svet in mi - 16.10 Španske popevke - 16.40 Od ena do pet - 17.35 Iz partitur londonskega festivalnega orkestra - 17.55 Filmski zasuk - 18.00 Pesmi svobodnih oblik - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Iz zakladnice jazz - Ornette Coleman - 20.30 Popularnih dvajset - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

bavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.05 V korak z mladimi - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Operne arie in monologi - 18.30 Amaterski zbor pred mikrofonom - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Franca Puharja - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 20.30 S solisti in ansamblji JRT - 21.05 Od premiere do premiere - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Tipke in godela - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 S popevkami po Jugoslaviji - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Vedri zvoki - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Krik in šepetanja - 17.35 Iz partitur zabavnega in revijskega orkestra RTV Beograd - 17.50 Ljudje med seboj - 18.00 Danes vam izbira - 18.40 Koncert v ritmu - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Torkov glasbeni magazin - 21.00 Misel in pesem - 21.45 Jazz na II. programu - Didier Lockwood - Monty Alexander - 22.15 Rezervirano za country glasbo - 22.45 Zrcalo dneva - 23.05 Glasba za konec programa

SREDA, 12. NOV.

Prvi program

4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Pisani svet pravljici in zgodb - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za ... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.00 Poročila - Na današnji dan - 12.10 Veliki zabavni orkestri - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene kulture - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.05 Razmišljamo, ugotavljam, ... - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Zborovska glasba skladateljev s Kosovou - 18.15 Naš gost - 18.30 Kaj radi poslušajo - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z Blejskim kvintetom - 20.00 Koncert za besedo - Kras - 20.25 Iz pesnice Hugo Wolf - 21.05 Giacomo Puccini: Odlomki iz opere »Tosca« - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Jazz pred polnočjo - 00.05 Nočni program - glasba

PETEK, 14. NOV.

Prvi program

4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Glasbena pravljica - 8.48 Naši umetniki mladim poslušalcem - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za ... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovenskih narodov in narodnosti - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalne godbe - 13.00 Danes do 13.00 - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 13.50 Človek in zdravje - 14.05 Pastorali in razpoloženja - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Napotki za turiste - 15.35 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi: Iz skladateljske zapuščine Petera Liparja - 18.30 S književnega trga - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Gorenjci - 20.00 Uganite, pa vam zaigrano - 21.05 Oddaja o morju in pomorskih - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Besede in zvoki iz logov domaćih - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Petkov glasbeni mozaik - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Petek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Jazz v komornem studiju - Joe Heider - Eddie Thompson - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 Glasbena medigra - 15.45 Vroče - hladno - 17.35 Odmevi - zgora - 17.45 Filmska glasba - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Revjalne paralele - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

NAGRADNA KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13						14		15			16
17			18			19		20			
21		22		23			24	25			
26			27			28	29	30			
			31			32	33				
34	35					36	37	38			
39			40	41		42					43
44		45		46	47						49
50			51		52			53			54
55				56		57					58
			59								60

VODORAVNO: 1. majhen ptiček kraljček, palček, 7. narodni izraz za krasto, tudi bolehen, slaboten človek, 13. prvi otrok, 15. ženska, ki rovari, 17. piča starih Slovanov, 18. italijanski pesnik (1729–1799), napisal satirično pesnitev »Dan«, Giuseppe, 20. ime sopranistke in glasbene pedagoginje Mezetove, 21. ime našega odličnega televodala Štuklja, 23. severnoameriško indijansko pleme, skoraj izumrla, 25. indijska indigo rastlina za pridobivanje anilina, 26. priseljenec, 28. kratica za Gorska straza, 30. ime slikarja Šubic, 31. glavno mesto Turčije, 32. bilijski prerek za časa kralja Davida in Salomona, 34. v grški mitologiji hči kralja Akrisija v Argosu, Perzejeva mati, 36. rezerve za solino, potrebo, 39. kratica za inženir, 40. kemični simbol za zelezo, ferrum, 42. globinska črta, ki veže na zemljevidih vse točke z enako morsko globino, 44. eskimsko naselje na severozahodni obali Grenlandije, mesto v severni Indiji, severovzhodno od Agre, 46. domača ali divja ptica, simbol miru, 48. snov, surovina, navadno mehka, izdelke; množica, 50. takrat, tiskat, 52. kostanj, ki se goji v Sredozemlju, ali njegov debeli sad, 54. Primož Ramovš, 55. razčlenjevanje, ugotavljanje sestavnih delov česa, 57. kdor se zavzema za kako idejo, 59. balkanski Roman, Cincar, 60. pripadnica Avarov.

NAVPIČNO: 1. moška in ženska oblika živih bitij, slovenična lastnost samostalnikov, 2. neroda, 3. Rudi Valenčič, 4. denar, ki je namenjen za drobno osebno porabo, 5. število eden, 6. zvezna država Indije v južnem delu malabarske obale, 7. nižji hrib, 8. grška črka, 9. vrba žaluka, 10. Zolajev roman o pariški prostiti, 11. trojnost, 12. premoženje sestavine, ki jih kdo ima, 14. trodiljiva, visoka rastlina z rdečimi cvetki, ki raste po gozdovih in posekah, 16. nemško mesto ob reki Kocher, severno od Ulma, 19. zneski, ki se jih kam nakanjuje, 22. izdelovalec, prodajalec oranžade, 24. znameniti kraj pod Krimom, južno od Ljubljane, 27. lesena posoda za vodo, čebre, 29. gizdal, nadute, domišljavec, 31. samstvo, brezkonstvo, 34. posebna, predpisana hrana, zlasti za bolnike, 35. naprava za sprejemanje ali oddajanje elektromagnetskih valov, 37. Azorsi otoki v Atlantskem oceanu, 38. ljubljanski kipar (1894–1952), Peter, (spomenik vojnim žrtvam v Domžalah), tudi špinata podobna zelenjava, 41. Edvard Gregorin, 43. prečiščena, strjena juha iz telečih kosti, živica, 45. klic na telefonu, 47. rumenocvetna zdravilna rastlina, Inula, 49. ladja v obliki kovčka, v kateri se je Noe rešil pred vesoljnem potopom, 51. angleško moško ime, 53. oznaka za državo ZDA Nevada, 56. kratica za Zvezna uprava, 58. kratica za Naši razgledi.

Rešitev nagradne križanke z dne 31. oktobra: 1. streha, 7. Tkalc, 13. partner, 14. razveza, 16. ete, 17. sredina, 19. sla, 20. Sand, 22. oseba, 23. Maas, 24. Antal, 26. trud, 27. orke, 28. anis, 30. Anker, 32. en, 33. CS, 35. aplav, 37. Anet, 39. Uruk, 41. emir, 43. anima, 46. rana, 47. Pucar, 49. osar, 50. ing, 51. Kolašin, 53. KKK, 54. egalite, 56. klobasa, 58. Ararat, 59. Amor.

Prijeli smo 116 rešitev. Izbrani so bili: 1. nagrada (150 din) prejme Andrej Kodele, 64000 Kranj, Luznarjeva 22, 2. nagrada (120 din) prejme Daša Jovanović, 64000 Kranj, Planina 6, 3. nagrada (100 din) prejme Cilka Reš, 64240 Radov

TELEVIZIJSKI SPORED

SOBOTA, 8. XI.

8.00 Poročila - 8.05 Z besedo in sliko: F. Forstnerič: Jablko - 8.20 Vrtec na obisku: Čiv, čiv, še dolgo bom živ; 2. del 8.35 Dimnikarček se potepa po svetu - 8.45 Zadnja dirka, otroška serija TV Beograd - 9.15 Pisani svet: Šentviška gora - 9.45 A. Haley: Korenine - naslednje generacije - 11.20 V izjemnih okolišinah, izobraževalna oddaja - 11.45 Zelena zima sredi južnega Pacifika, dokumentarna oddaja - 12.15 625 - 12.55 Poročila (do 13.00) - 13.25 Nogomet Olimpija: Radnički (Niš) - 15.20 Dokumentarni film - 15.55 Poročila - 16.00 TV koledar - 16.10 Otroška oddaja - 17.10 Košarka Kvarner: CZ - 18.45 Kabaret - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Buck in pridigar, f. - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Nočni žep

Oddajniki II. TV mreže:
17.45 Dokumentarna oddaja - 18.30 Narodna glasba, oddaja TV Ljubljana - 19.00 Iz sporeda TV Skopje: Seherinski - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Narcis, pop opera - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 20.55 Mladi znanstveniki, fejtton - 21.25 Športna sobota (do 21.45)

TV Zagreb - I. program:

9.50 TV v šoli: Umetnost, Risanka, TV izbor, Zadnje minute, Beograd - 11.15 TV v šoli: TV koledar, D. Tadijanović, Odprava izpred hišnih vrat - 12.25 Varnost v prometu - 13.25 Nogomet Olimpija: Radnički (Niš) - 15.20 Dokumentarni film - 15.55 Poročila - 16.00 TV koledar - 16.10 Otroška oddaja - 17.10 Košarka Kvarner: CZ - 18.45 Kabaret - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Buck in pridigar, f. - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Nočni žep

NEDELJA, 9. XI.

8.25 Poročila - 8.30 Za nedeljsko dobro jutro: Primorska poje, II. del - 9.00 Čebelica Maja - 9.25 Beli kamen, švedska otroška serija - 9.55 Kristalni stebri, kanadski dokumentarni film - 10.10 Kruta gora - Jannu, češki dokumentarni film - 10.40 D. Marković: Vrnitev odpisanih, TV nadaljevanka - 11.35 TV kažpot - 12.00 Kmetijska oddaja - 13.00 Poročila (do 13.06) - 15.10 Iskre filigrana, dokumentarna oddaja TV Priština - 15.45 Poročila - 15.50 Šepetanje na blazini, ameriški film - 17.25 Športna poročila - 17.30 Nogomet Partizan (Bjelovar): Borac, prenos - v odmoru - 18.50 Prisluhimo tišini - 19.10 Risanka - 19.24 TV nočoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 20.00 J. Dietl: Bolnišnica na koncu mesta, TV nadaljevanka - 20.55 Ulice San Francisco, ameriški film - 22.30 TV kažpot - 22.50 Poročila

Položaj in vloga doraščajoče mladine je večno aktualna in pogosto obravnavana tema. Vzhodnonemški film P. S. se loti Petra, delno iztirjenega mladenci, ki je do raščal po internatih. V njem se ni razvil občutek odgovornosti, zato so tudi njegove čustvene vezi sila krhke, nestalne.

Še dobro imamo v spominu televizijsko naničanko Ulice San Franciscosa, v katerih sta nas navduševala simpatična policijska preiskovalca (Karl Malden in Michael Douglas). Nocjo pa bo na sporedu tako imenovani spilot - uvodna epizoda v serijo, ki je posnetata v obliku celovečernega filma.

Oddajniki II. TV mreže:

15.40 Test - 15.55 Nedeljsko popoldne - 18.50 Nogomet, Hajduk: Partizan, reportaža - 19.30 TV dnevnik - 20.00

PONEDELJEK, 10. XI.

8.45 TV v šoli: TV koledar, TV pravopis, Zagrebški mestni muzeji, Makedončina - 10.00 TV v šoli: Materinčina, Risanka, Zemljepis, Zgodbica, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute (do 11.55) - 16.20 Šolska TV: Topilnica življenja, Merjenje neproizvodnega dela, Minulo delo - 17.10 Poročila - 17.15 Dimnikarček se potepa po svetu - 17.25 Poletavček, otroška oddaja TV Bg - 17.55 Praznični dnevi slovenskega folklora, II. del - 18.25 Obzornik - 18.35 Mostovi - Hidak, oddaja za madžarsko narod-

9.00 TV v šoli: TV Koledar, Močvirje, Pravljica, Dnevnik 10 - 10.00 TV v šoli: Prirodopis, Risanka, Književnost in jezik, Zgodbica, Glasbena vzgoja, Zadnje minute (do 11.55) - 16.20 Šolska TV: Topilnica življenja, Merjenje neproizvodnega dela, Minulo delo - 17.10 Poročila - 17.15 Dimnikarček se potepa po svetu - 17.25 Poletavček, otroška oddaja TV Bg - 17.55 Praznični dnevi slovenskega folklora, II. del - 18.25 Obzornik - 18.35 Mostovi - Hidak, oddaja za madžarsko narod-

</div

KAMP

KOMPAS JUGOSLAVIJA

- Medulin – 3 dni, 14/11, avtobus
- Lipica – 2 dni, 14/11
- Medulin – 4 dni, 28/11
- Praga – Dunaj – 4 dni, 28/11
- Rim – 5 dni, 26/11
- Grčija – 4 dni, 29/11
- London – 5 dni, 28/11 – 3 dni, 30/11
- Azurna obala – 5 dni, 27/11
- Benetke – Verona – Padova – 2 dni, 29/11
- Pariz – 3 dni, 22/11
- NIL – večna reka, reka življenja – 9 dni, 26/11 (Abu Simbel) in 29/11
- MEHIKA in JUKATAN – 11 dni, 28/11
- BALI – BANGKOK – SINGAPUR – 11 dni, 28/11

SMUČANJE:

- Val Senales – 8 dni, 23/11
- Stubaška dolina – 4 dni, 28/11
- Kranjska gora, Bovec – Kanin, Pampeago, Alleghe – Selve di Cadore, Passo Tonale, Nevegal, Passo Pordoi, Avoriaz – Morzine, Chamonix, Obertauern, La Toussuire

KOMPAS – JESEN – ZIMA – POMLAD OB MORJU

- Hoteli v Portorožu – Poreč – Vrsarju – Rovinju – Medulin – Rabu – Malem Lošinju – Opatiji – Dubrovniku – Crikvenici – Selca – Rabu – Primoštenu – Splitu – Baški vodi – Makarski – Podgori – Veli Luki – Korčuli – Igalu

SILVESTROVANJE:

- PREKMURJE – 2 dni, 31/12
- DOBRNA – Rogla – Kope – 5 dni, 31/12
- MEDULIN – 5 dni, 31/12
- DUBROVNIK – 2 dni, 31/12

TOZD
Gostinstvo

VABIMO VAS V NAŠE
GOSTINSKE OBRATE,
V KATERIH SO SE VČERAJ
ZAČELI KULINARIČNI TEDNI

Motel Čatež	6. – 11. XI. Martinov teden	12. – 16. XI. Kostanjev teden	19. – 23. XI. Teden kolin	3. – 7. XII. Teden narodnih jedi	10. – 14. XII. Teden polžev
Motel Podlehnik	Martinov teden	Kostanjev teden	Teden polžev	Teden kolin	Teden narodnih jedi
Restavracije Tepanje na Sloveniki pri Slov. Konjicah	Martinov teden	Kostanjev teden	Teden narodnih jedi	Teden polžev	Teden kolin
Rest. Tržič	Martinov teden	Teden polžev	Teden narodnih jedi	Teden kolin	

**POSEBNA PONUDBA
V GOSTINSKIH OBRATIH
PETROLA**

Petrol, TOZD Gostinstvo je v svojih gostinskih obratih po Sloveniji (motelu Čatež, motelu Podlehnik, restavraciji Tepanje in restavraciji Tržič) pripravila kulinarične tedne: Martinov teden, kostanjev teden, teden kolin, teden narodnih jedi in teden polžev. Našteli vam bomo samo nekaj jedi, ki vam bodo na voljo: orehi z zaseko, goska z mlinci, nadevan piščanec z kostanjem, domače koline, belokranjsko cvrtje, ajdov trijad, bizejska ajdova potica – seznam je predolg, da bi vam vse naštevali.

Edina Petrolova restavracija na Gorenjskem je v Tržiču, kjer je od 6. do 11. novembra Martinov teden. Na voljo so vam orehi z zaseko, goska z mlinci, vinsko zelje, obarna juha, tunka, želodec z zaseko, sirovi štruklji z zeljem in orehova potica.

Turistična agencija

ZA DAN REPUBLIKE:

- Praga, 3 dni
- Rim, 4 dni
- Simonov zaliv, Strunjan, Pula, Medulin, Bohinj

ZA NOVO LETO:

- Simonov zaliv, Pula, Medulin

SMUČANJE 1980/81:

- v Avstriji (Koralpe, Bad Kleinkirchheim, Železna Kapla, Bodental)
- v Italiji (Sento/Sexten)

Za kolektive in zaključene skupine organiziramo aranžmaje po dogovoru.

Informacije in prijave v vseh Alpetourovih turističnih poslovalnicah.

NASLEDNJI TEDEN GREMO V LIPICO

Za vse tiste, ki gredo z nami, posredujemo še enkrat program izleta

Po dobrodošlici pokrovitelja Vino Kranj se bomo v petek, 14. novembra ob 15. uri z avtobusom odpeljali proti Lipici. Na poti bomo naredili krajski postanek in se po prihodu v Lipico namestili v hotelu Maestozo. Po večerji se bo začel program (ustri časopis, nagradne družabne igre, nagradno žrebanje udeležencev, glasba za ples...). Vsem tistim, ki jim ne bo do spanja, bo na voljo nočni bar. Naslednji dan si bomo po zajtrku ogledali kobilarno in trening lipicancev. Na voljo nam bo hotelski bazen z ogrevano vodo, v katerem bo tudi tekmovalje v plavanju z blazino (1. nagrada: ležalna blazina). Po kosišu se bomo odpeljali do Bistre, kjer si bomo ogledali Tehniški muzej Slovenije, ki hrani izredno zanimive zbirke: gozdarsko, lesarsko, tekstilno, elektrostrojno, kovaško, prometno in lovsko. Povratek v Kranj bo predvidoma ob 20. uru.

V avtobusu je na voljo še nekaj mest. Prijavite se lahko v turističnih poslovalnicah Alpetoura v Kranju in Radovljici ter KOMPASA na Jesenicah in v Ljubljani.

**ORGANIZATOR IZLETA V LIPICO JE KOMPAS JUGOSLAVIJA,
NAJVĒČJA TURISTIČNA AGENCIJA V JUGOSLAVIJI**

V svojih 82 poslovalnicah širok po Jugoslaviji opravlja in nudi:

- organizacijo izletov in letovanj
- prodajo rezervacij vseh vrst vozovnic
- rezervira hotelske in privatne sobe
- Hertz rent a car
- avtobusne prevoze
- posreduje vize
- gostinske in namestitvene storitve v Kompanovih hotelih in motelih
- posreduje Eurocard kreditne kartice
- prodaja spominke

Naštete dejavnosti Kompana lahko imenujemo tudi popolni turistični in potovni servis.

KOMPASOVE POSLOVALNICE NA GORENSKEM:

Bled, Hotel Krim, tel. 77-235
Jesenice, Ul. maršala Tita 18, tel. 81-768
Kranjska gora, tel. 88-437
na mejnih prehodih: Korensko sedlo, Radeče in Ljubelj

POKROVITELJ IZLETA V LIPICO JE Central TOZD VINO KRANJ

Vino Kranj je od leta 1974 TOZD delovne organizacije Central Kranj in naslednje leto praznuje 35-letnico obstoja. Osnovna dejavnost TOZD Vino je prodaja vseh vrst pižac na debelo, v svojih skladisih v Kranju, Škofji Loki, Tržiču, Bledu in Kranjski gori pa opravlja tudi maloprodajo. Že nekaj časa uvajajo nov način prodaje, imenovan diskontna prodaja. Diskonta že poslujeta na Bledu in v Kranju, kjer je na voljo razen vseh vrst pižac tudi prehrabljeno blago, pakirano v večjih količinah. Prednost nakupa v diskontu je predvsem v prihranku pri nakupu. V Vinu razmišljajo o nekaterih novih načinih prodaje, nov diskont pa načrtujejo na Jesenicah.

Svojo vinsko klet v Kranju, ki ima kapaciteto 65 vagonov, želijo izkoristiti v turistične namene. Del kleti nameravajo urediti za obiske organiziranih skupin turistov. Omenimo naj, da je v diskontih Vina težko najti kompletna ozimnica.

Cena izleta
za naročnike
Glaza in njihove
najožje sorodnike
je 1.050 din.

Cena za vse ostale je 1.200 din.
Za otroke do 10. leta starosti
stane izlet 850 din.

**ČE V TEH DNEH
ORGANIZIRATE ZA SVOJE
DRUŠTVO ALI SINDIKALNO
ORGANIZACIJO IZLET –**

povprašajte tudi pri Viatorju v Ljubljani, v njihovi turistični poslovalnici, ki v sodelovanju s Petrom, TOZD Gostinstvo organizira izlete na Dolenjsko in Stajersko, kjer imajo v tem mesecu v Petrolovinih kulinaričnih obratih kulinarične tedne. Na izletu si boste lahko seveda ogledali tudi znamenitosti ob poti.

Opozarjam vas še na izredno ugodno ceno teh izletov.

**PREDEN SE ODLOČITE, KJE
BOSTE PREŽIVELI
SMUČARSKE POČITNICE,
OBISČITE KOMPASOVSKI
CENTER V LJUBLJANI (pri
hotelu Slon)**

Poleg informacij o možnostih za smučanje v domovini in tujini vam je tam na voljo tudi barvni katalog Kompanovih smučarskih aranžmajev.

S KOMPASOM

- bogati programi
- možnost izbiре celotnega paketa ali samo posameznih storitev
- 5 % popusta na hotelske cene v primeru vplačila akontacije do 10. decembra

SMUČANJE NA PEKI

Alpetour je organiziral 7 dnevne smučarske pakete v Železni Kapli, ki vsebujejo namestitev v hotelu Obir (sobe s TWC, disco bar), polni penzion oziroma polpenzion, neomejena uporaba se-dežnice (najdaljša v Evropi) in vlečnic na smučiščih na Peci (na višini 1900 metrov), prost vstop v disco bar hotela Obir in prevoz do smučišč na Peci. Odhodi so 9., 16., 23. in 30. januarja 1981, cena paketa s polpenzionom je 5.180 din., s polnim penzionom pa 5.670 din. Otroci imajo popust do 490 do 1.600 din, odvisno od njihove starosti in v vrste paketa. Gostje po želji lahko koristijo le penzijske storitve.

POSOJILNICA BOROVLJE

**Če greš v Avstrijo, menjaj pri domači
POSOJILNICI v BOROVLJAH**

»Žal mi je, če sem res storil«

Sojenje
Metodu Trobecu

Še danes se bodo pred sodnim senatom pojavile zadnje od številnih prič, v ponedeljek pa bodo imeli besedo sodni izvedenci – Trobec je vse dni domala povsem molče spremjal sodno obravnavo, včeraj pa je vendarle pretrgal molk.

Včeraj, v četrtek, šesti dan sodne obravnave proti Metodu Trobecu, je imel – vsaj doalej – Metod Trobec najdaljši govor. Bil je to pravzaprav odgovor na vprašanje predsednika senata, ki ga je vprašal, če ima kaj pripombe na pripovedovanje priče Franca Prajsa, upokojenca iz Rateč. Ta je namreč eno od žrtv iz hiše št. 22 v Dolenji vasi Zorico Nikolič dolga leta poznal, saj mu je hodila pospravljati še na njegovo ljubljansko stanovanje. Po nekaj letih, Nikoličeve tudi ni bilo več čas v Ljubljani, sta se slučajno srečala na Trgu revolucije v Ljubljani. Prajs, ki je Nikoličevu ocenil za dobrodružno, sicer morda malo lahkovorno žensko, se je zdelo potrta. Ko jo je vprašal po vzroku, je dejala, da hodi z moškim, ki je zločinec in je celo nekaj žensk umoril. Prajsu se je zdelo to kajpak neverjetno in je sprva pomisli, da bi šla skupaj z Nikoličevim na milico, pa si je premisli, da se mu zaradi tega ne bi smejovali. Na posebno vprašanje predsednika senata, če mu je Nikoličeva rea dejala, da hodi z zločincem, ki je nekaj žensk ubil, je zatrdil, da na to lahko prispeže. Prajs je sicer nato šel iskat neko znanko v pisarno notranje uprave in nato je šel še enkrat na Trg revolucije in tja do stavbe Pavlihe, vendar Nikoličeve ni bilo več. Pravi, da si ne bo nikoli odpustil, da takrat ni bolj učinkovito ukrepal in šel skupaj z Nikoličevim na milico. Se posebej pa je zatrdil, da je Nikoličevu dobro poznaš in da se mu je zdelo povsem zdrava. Zagovornik obtoženega je

namreč zahteval zdravniško dokumentacijo Zorice Nikolič, ki naj bi se med drugim enkrat tudi zdravila v bolnišnici za duševne bolezni v Polju in mnenje sodnega izvedenca o njenem zdravju.

Trobec doslej na pripovedovanje prič, ki so se od ponedeljka naprej izmenjale pred sodnim senatom, ni imel nobenih pripombe, razen ene ali dveh manjših in se je docela ravnal po svojem sklepnu, da bo molčal. To, kar pa je pripovedoval Prajs, da mu je oktobra ali novembra 1978 leta govorila o Trobecu Zorica Nikolič, pa ga je dvignilo z zatožne klopi. Očital je sodišču, kako dovoljuje, da priča govoriti takšne stvari o njem, da je zločinec, nekakšen barbar in pobobno, kar da on zagotovi ni. Če je že kaj storil, tega ne ve, tak pa je zaradi tega, ker so mu z elektrošoki uničili zdravje, življenje, mladost. Njega, da je mati vzgojila v poštenega delovnega človeka, ni ga učila nikoli nič slabega. Morda da je naredil kdaj kaj slabega, tega ne ve, toda ne pusti se »zmerjati z zločincem«. Tudi po ponovnem zatrdirju predsednika senata, da je priča le navajala pripoved Nikoličeve, se Trobec ni pomiril in je navedel še, da je moral v tujino zbezhati, ker je bil obtožen baje nekega požiga, ob vrnitvi pa da so se spravili nanj z nasiljem, z elektrošoki v bolnišnici. Skratka Trobec je včeraj sicer povadal to, kar je doslej že nekajkrat, vendar pa še nikoli tako zgočeno in na široko. Izrekel pa je tudi nekaj takega, kar v dosedanjem sodni obravnavi iz Trobecovih ust še ni bilo

slišati: »Ce sem res storil kaj, mi je žal,« in to na ponovno vprašanje predsednika senata tudi ponovil.

Medtem ko je Trobec dvignilo s klopi pričanje Franca Prajsa, pa je vsaj na zunaj sodeč docela neprizadeto poslušal pričanje Marije Nikolič, sestre Zorice Nikolič. Marija Nikolič je namreč vsa v solzah pripovedovala o tem, kako je bila sestra oblečena 17. novembra 1978, ko je odšla k zdravniku, nato pa je izginila, njen plač obrobljen z lisičjim krznom pa so kasneje našli pri Trobecovi sestri v Kranju. Zoricina sestra je tudi na sodni obravnavi prepoznała plač in se pri tem ni mogla premagati, objemala je in poljubljala sestrin plač. Pri Trobecu so pri preiskavi tudi našli ključ, ki je odpiral Marijino stanovanje, kjer je stanovala tudi Zorica. Ob koncu pričanja so Marija Nikolič, ki je bila brez dvoma zelo navezana na sestro, še enkrat zmagala čustva. Zavpila je: »Vrni mi mojo sestro!« in se vrgla na tla pred Trobeca. Vso šibko od žalosti in gneva nad obtoženim so jo morali podpirati pri odhodu iz sodne dvorane.

Sicer pa zaslisanje ostalih prič včerajšnjega dne ni imelo tako dramatičnih poudarkov. Husein Duranovič je povedal, da sta z Zorico Nikolič hodila skupaj eno leto in da mu je Zorica, ki se je celo hotela z njim poročiti, omenila, da bi oba lahko stanovala v Dolenji vasi v neki hiši. Po vsej verjetnosti v Trobecovi hiši, saj je Zorica Nikolič moral Trobeca že dlje časa poznati, saj sta bila nekaj časa skupaj zaposlena v Metalki, imela pa je tudi njegov naslov, kar je med sestrinimi stvarmi kasneje po njenem izginotju našla sestra Marija.

Med včarajšnjimi pričami sta bili tudi Ljudmila Brečko, mama izginule Urške, katere smrt naj bi po obtožbi zakril Metod Trobec, in pa Fani Kolenc polsestra Ane Plevnik, ene od žrtv Trobeca, kot ga krivi obtožnica. V prejšnjih dveh dneh pa so priče pred sodnim senatom temeljnega sodišča v Kranju govorile predvsem o izginuli Vidi Markovič in Marjanji Cankar. Tako je Vidina mati Marija Konilo prepoznała bele natikače, last njene hčerke, ki jih ji je sama kupila pri Borovu in modrovijoličasto blizu, odrezano od oblike, kar je tudi nosila Vida; oboje pa so po drugih predmetih našli v Trobecovi hiši na Šp. Beli, kamor se je preselil iz Dolenje vasi. Tudi Božena Ljubič, hči Marjanje Cankar, je prepoznała materin plač in pulover ter zlato verižico s srčkom, kar so ožgano našli v pepelu krušne peči. Plač sta prepoznała tudi zakonca Križaj, saj je Franc Križaj, krojač, plač sam sešil, njegova žena pa ga je Cankarjevi podarila. Da je bila Cankarjeva v družbi s Trobecem v bistroju Bistro, tik preden je nato za vedno izginila, je potrdila tudi Cvetka Škaraf, natakarica v bistroju S. Trobecem, ki ga sicer Škarafjeva ni poznala, sta nekaj popila in nato odšla skupaj, za njo pa so kasneje ostali le verižica in oblačila ter klijuč Galteksa. Zagovornik obtoženega Trobeca je tudi zahteval medicinsko dokumentacijo Marjanje Cankar, ki naj bi bila epileptik in bi lahko umrla tudi zato, ker je zaužila alkoholno pijačo. Vsekakor pa naj bi o tem povedali svoje mnenje sodni izvedenci medicinske stroke.

L. M.

Logatca je v ponedeljek, 3. novembra, ob 5. uri vozil skozi Cerkle; na avtobusni postaji je prav tedaj stal avtobus, iz njega pa so izstopali potniki, zato je vozil počasi, da so lahko vsi prečkali cesto. Ko je počasi peljal naprej, je izza avtobusa stopila na cesto Štefka Petelinščaka (roj. 1926) iz Zaloge. Avtomobil jo je zadel, da so jo ranjeno prepeljali nato v Klinični center.

L. M.

Avtomobil zgorel

Škofja Loka – V ponedeljek, 3. novembra, okoli 18. ure je začel goreti v Lajšah pri Škofji Luki osebni avtomobil znamke golf last Franca Gartnerja (roj. 1944) iz Dolenje vasi. Kljub gašenju s prahom je avtomobil v celoti pogorel. Domnevajo, da je ogenj nastal zaradi kratkega stika pri akumulatorju. Škode je za okoli 100.000 din.

Pešec huje ranjen

Golnik – V sredo, 5. novembra, okoli 18. ure se je na lokalni cesti v Goričah pripetila prometna nezgoda, v kateri je pešec Franc Hlebčar (roj. 1940) iz Trboj dobil huje telesne poškodbe, saj ima zlomljeno nogo in močan pretres možganov ter se zdravi v Kliničnem centru. Podrobnosti o tem, kaj se je zgodilo, še niso znane, ker Uprava javne varnosti in Postaja milice Kranj še zbirata obvestila na terenu.

NEZGODA NA ZASNEŽENI CESTI

Tržič – V ponedeljek, 3. novembra, ob 19.40 se je na regionalni cesti od Tržiča proti Pristavi pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Rudi Stokelj (roj. 1947) iz Pristave je vozil proti Pristavi, v isto smer pa je bolj po sredi ceste hodila tudi Marija Svegelj (roj. 1916) iz Križev. Voznik je Svegeljevo hotel obvoziti, vendar pa ga je na zasneženi cesti zanesel v pešakinjo, da je padla, in so jo ranjeno prepeljali v jesenško bolnišnico.

IZZA AVTOBUSNA NA CESTO

Cerkle – Voznik osebnega avtomobila Ludvik Konk (roj. 1960) iz

Mesec boja proti alkoholizmu

Preprečevati zasvojenost

Pred spožnanjem, da imamo alkoholizem v raznih okoljih, si ravno ne zatiskamo oči, vendar pa spet nismo še toliko osveščeni, da bi ga lahko učinkoviteje preprečevali

Alkoholizem je socialno zdravstveni pojav, s katerim se srečujemo vsak dan, ne le v mesecu novembru, ki smo ga proglašili za mesec boja proti alkoholizmu in narkomaniji. Seveda pa smo pri nas že zdavnaj spoznali, da se je treba proti alkoholizmu, tej navadi prekomernega uživanja alkohola z vsemi škodljivimi posledicami, boriti vsak dan in povsod tako v organizacijah zdržanega dela, v šolah in v krajevnih skupnostih. Ne zapiram si že dolgo več oči pred dejstvom, da je pretirano uživanje alkohola ena od naših nacionalnih navad, ki ni nastala včeraj in ne bo izginila jutri: zato je tudi spreminjanje tega dolgotrajno in težavno delo, saj gre za spreminjanje zavesti.

Ob takih spoznanjih o pojavitvju alkoholizma pri nas, je pravzaprav postranskega pomena, kolikšno je število z alkoholom zasvojenih ljudi: v evropskih deželah naj bi jih bilo 1,5 odstotka, odstotek alkoholikov pri nas pa naj bi bil po sicer različnih izračunih dosti večji. Številke same ne pomenujo dosti, važnejše je spoznanje, da je alkoholizem pri nas velik socialno medicinski problem in se ga je treba tako tudi lotevati; posledice namreč imamo in jih lahko opažamo na vsakem koraku, če jih le hočemo videti. Najbrž ni delovne organizacije, kjer ne bi imeli problemov z alkoholiki, prav tako tudi v krajevnih skupnostih ne bi mogli reči, da tegu ne poznajo.

Pri nas smo se problema alkoholizma resneje začele lotevati nekako pred desetimi leti in le nekaj pozneje je slovenska skupčina sprejela akcijski program boja proti alkoholizmu in narkomaniji, še vedno pa so veljavni in aktualni tudi sklepi RK SZDL, sklepi 9. kongresa slovenskih sindikatov, dokumentov in sklepov niti ni malo, zato je Koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri RK SZDL menjen, da novih sklepov niti ne potrebujemo, pač pa potrebujemo neprestano akcijo – izpolnjevanje sprejetega. Ni mogoče zanikati, da je bilo za preventivo marsikaj narejenega, kako pa se uresničuje akcijski program sprejet v skupčini, pa bo znano še ta mesec iz poročila republikega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo. Prav gotovo pa prepoved točenja alkohola mladini, vinjenim osebam in točenje alkohola pred 7. ur. zjutraj niso vse preventiva, kakor tudi niso klubki zdravljenih alkoholikov edini nosilci boja proti alkoholizmu, kot to ponekje razumejo. Tudi z dodatnimi predpisi in prepovedmi alkoholizmu ne zmanjšujemo, to smo lahko spoznali na izkušnjah drugih dežel. Pač pa je več kot za pozdraviti usmerjenost v boljše in podobnejše informiranje mladine v šolah: v usmerjenem izobraževanju bo v programu zdravstvene vzgoje alkoholizmu namejeno določeno število šolskih ur. Mladi naj bi namreč ne imeli dilem okoli vprašanja alkoholizma in tudi narkomanije nasploh, da bodo tako tudi kasneje kot odrasli znali ohraniti primeren odnos do uživanja alkohola in do ljudi z alkoholom zasvojenih. Prav od prosvetljenosti in vzgoje nas vseh je tudi odvisno ali lahko dovolj zgodaj spoznamo alkoholika tako na delovnem mestu in v okolju, kjer živimo in mu skušamo pomagati iz zasvojenosti: toleriranje alkoholne zasvojenosti v delovnem okolju je tudi toleriranje manjše storilnosti, nesreč pri delu in v prometu, neopravičenih izostankov, načetega zdravja in predstega upokojevanja. To pa seveda nikakor ni v skladu s samozaščitnim ravnanjem, s skrbjo za zdravje delavcev, s skrbjo za kulturo dela in prehrano, skratka s skrbjo za človeka.

L. M.

S SODIŠČA

Nedovoljeno zviševanje cen

Senat temeljnega sodišča Kranj, enota Kranj, je obsodil Kovinoservis Jesenice na denarno kazen 60.000 din zaradi dveh gospodarskih prestopkov

Kovinoservis Jesenice je bil obtožen, da je kršil zakon o združenem delu in sicer določilo, ki pravi, da sme OZD sklepiti pogodbe in opravljati druge posle prometa blaga in storitev samo v okviru svojih dejavnosti, ki so vpisane v sodni register. Kovinoservis ima kot stransko dejavnost registrirano izdelavo lahkih kovinskih konstrukcij in gradbeniškega pribora, opravljanje strojno klijučavnarskih in kovino strugarških storitev zase in za druge.

Kovinoservisu pa so razno želeno pločevino kupljeno od drugih delovnih organizacij tudi razrezovali prodajali po višji ceni, čeprav preprodajo reproducija materiala niso registrirani. S tem si delovna organizacija v času od aprila do sredine novembra lani pridala za nekaj več kot 11.000 din neopravljene premoženjske koristi. V Kovinoservisu so sicer menili, da gre pri razrezovaljanju zelera in pločevine le za klijučavnarske storitve, kar imajo registrirano, vendar pa je nekaj več bilo mnenja, da pri tej dejavnosti, ki jo je opravil Kovinoservis, ne gre za storitev, saj se storitev opravlja le na materialu, ki je last tistega, ki storitev opravlja. Kovinoservisu pa so po želji kupovali razrezovali njihov lastni reproduciji material.

Kovinoservis pa je bil obtožen enega gospodarskega prestopka: sicer je prodajal nekatero svoje izdelave po cenah višjih od določenih maksimalnih cen; tako so lani konca oktobra do začetka decembra povišali cene tulcem in lastnicam za 10 odstotkov, kar je bilo v nasprotju z odlokom o maksimalnih cenah storitev. Na ta način si je Kovinoservis pridobil za 35.970 din pravne premoženjske koristi, razen tega pa pred prodajo nekaterih novih proizvodov in proizvodov, ki jih izdeluje na podlagi posebnih tehničnih pogojev tudi individualnih naročnikov, cen niso predložili.

Sodišče je za obe gospodarske prestopke Kovinoservis obsođilo na denarno kazno 60.000 din na odvzem premoženjske koristi v višini 47.000 din. Zdenarno kaznijo 5000 din pa je bil kaznovan tudi v. d. direktor Kovinoservisa Pavel Burja, ker je kot odgovorna oseba dopustil nastali kršitvi.

Voznički!

Statistike kažejo, da se kar 18 odstotkov prometnih nesreč na avtocesti pripetja zaradi napak na vozilu, predvsem na zavorah, krmilnem mehanizmu in gumah. To in pa dejstvo, da se bomo v naslednjih mesecih pogosto vozili po zasneženih in polezenih cestah, kjer je varna vožnja velikokrat odvisna tudi od brezhibnosti vozila, nas je vodilo, da smo se odločili za akcijo.

BREZHIBNO VOZILO JE VARNO VOZILO.

Z akcijo želimo opozoriti voznike, kako pomemben faktor varne vožnje je brezhibno vozilo in jih navajati na redne preventivne preglede vozil.

O akciji smo vas že obvestili. Sedaj vas želimo spomniti, da lahko preizkusite zavore, krmilni mehanizem, gume in luči svojega vozila na BREZPLAČNEM TEHNIČNEM PREGLEDU.

Pregledi bodo na mestih, kjer sicer opravljate redne tehnične preglede pred podaljšanjem veljavnosti prometnega dovoljenja. Tako bodo novembra pregledi v Tehnični basi AMZS na Koroški cesti v TOREK, 11. novembra in ČETRTEK, 13. novembra od 15. do 20. ure, na servis ALPETOUR na LABORAH pa v TOREK, 18. novembra in ČETRTEK, 20. novembra prav tako od 15. do 20. ure.

Na pregledu bodo tudi takoj opravili manjše nastavitev luči in CO, za druga manjša popravila v okviru pregleda pa boste imeli še istega dne prednost v delavnkah AMD Kranj oziroma servisa Alpetour.

Seveda bo vsako brezhibno vozilo prejelo tudi posebno nalepko!

Svet za preventivo in vzgojo

v cestnem prometu SO Kranj